

ZIEMIA LUBUSKA

ZARYS HISTORYCZNY MIAST ZIEMI LUBUSKIEJ.

Brojce

Brojce (powiat Międzyrzecz, wojew. Poznań), miasto liczące 900 mieszkańców. Brojce położone są na terenie równinnym, okolice lesiste. W mieście znajduje się kościół katolicki. Jest również fabryka krochmalnia-płatkarnia. Mieszkańcy — to przeważnie rolnicy, poza tym rzemieślnicy i kupcy. Znajdują się tutaj następujące urzędy: Zarząd Miejski, Zarząd Gminny, Posterunek M. O., Urząd Pocztowy, Państwowe Nadleśnictwo. Burmistrzem jest ob. Majchrzak Nikodem.

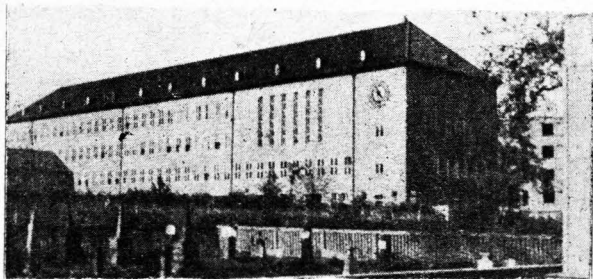
Cybina

Miasto Cybina (pow. Rypin Lubuski), położone jest w nadodrzańskiej zachodniej dzielnicy Polski. Cybina posiada drugą co do wielkości w Europie fabrykę papieru i celulozy.

Burmistrzem jest ob. Tyłmski Leon.

Miasto Gorzów

Miasto powiatowe, przecięte błękitną wstęgą Warty; na jej lewym brzegu znajduje się dzielnica fabryczna, na prawym zaś dzielnice mieszkalne. Jako jedno z odzyskanych miast zostało zniszczone podczas działań wojennych w 35%. Szybki rozwój miasta, które obecnie liczy 20 000 mieszkańców pol., mamy do zawdzięczenia ob. prezydentowi miasta Piotrowi Wysockiemu i zastępcy jego wiceprezydentowi ob. Leonowi Kruszonie, którzy z końcem marca 1945 r. zorganizowali w nadzwyczaj trudnych warunkach sprawną administrację. Po przeprowadzeniu częściowej ewakuacji, w mieście znajduje się jeszcze około 1 200 Niemców. Dwa dworce umożliwiają szybką i sprawną komunikację. Miasto może się poszczycić nowoczesną krytą pływalnią zbudowaną w najnowocześniejszym stylu, Muzeum Miejskim zaopatrzonym w prastare arcydzieła sztuki polskiej, Teatrem, Gazow-

Gimnazjum

nią, Elektrownią oraz kilkoma już uruchomionymi fabrykami. W mieście znajdują się trzy hotele. Ponadto posiada Gorzów dwa kościoły i katedrę. Administrację apostolską sprawuje ks. biskup dr Edmund Nowicki, który ma stałą siedzibę w Gorzowie.

Miasto Gorzów wydzielone, około 32.000 mieszkańców — stacja kolejowa. Miasto założone w 1257 r. na prawie niemieckim przez margrabiego Jana I przy dawniejszym grodzie słowiańskim, na którego miejscu obecnie

zbudowano gimnazjum. Z innych pamiątek historycznych wymienić należy resztki muru średniowiecznego oraz w południowej części miasta Kobylą Górę — niegdyś miejsce obronne. Z kościołów najstarszym jest kościół Najświętszej Panny Marii (obecnie katedra), zbudowany na miejscu drew-

Łazienki miejskie

Szpital miejski

nianego w połowie XIV wieku w stylu mieszanym, romańsko-gotyckim. Na uwagę zasługują parki miejskie ze względu na bogaty rezerwat drzew i innych roślin. Gorzów jest siedzibą, administratora apostolskiego na całą Ziemię Lubuską oraz Sądu Okręgowego i Grodzkiego, Dyrekcji Lasów Państwowych i t. p. Gorzów jest ważnym ośrodkiem komunikacyjnym dróg bitych, żelaznych i wodnych (port rzeczny). Za czasów niemieckich Gorzów był ośrodkiem przemysłowym (fabryka juty, kablu i jedwabiu sztucznego).

Gubin

Miasto powiatowe. Nazwa pochodzi od wyrazu słowiańskiego „Gęba”. Przepływająca, boczna rzeczka Lubst wpadająca do Nisy nosi nazwę od słowiańskiej „Lubicy”. Muzeum etnograficzne zawierało dużą ilość starosłowiańskich i łużyckich popielnic. Znajdowało się tu dawne cmentarzysko Łużyczan. Przepływa rzeka Nisa. Dwa hotele: „Hotel Polski” i „Złota Rybka”.

Burmistrzem miasta jest obyw. Piotr Samborski, wiceburmistrzem obyw. Teodor Baranowski.

Krosno

Krosno nad Odrą, miasto powiatowe, liczyło przed wojną około 9.000 mieszkańców; słynne z malowniczego położenia nad Odrą przy ujściu Bobru, założone zostało jeszcze w czasach przedhistorycznych. Ostatni zabytek, to zamek z czasów piastowskich. Obecnie miasto przez działania wojenne w 60% zniszczone. Pierwszym burmistrzem komisarycznym od czasu oswobodzenia miasta przez wojska polskie i radzieckie aż do czasu ukonstytuowania Miejskiej Rady Narodowej, to jest od 15 lutego do 4 grudnia 1945 r., był ob. Józef Budzyński.

Krzyż

Miasto Krzyż (będąc dawniej gminą wiejską), zostało założone w roku 1697 przez Jana Kazimierza Sapiechę, starostę Bobrzyńskiego, ówczesnego właściciela dóbr Wieleń. Skutkiem działań wojennych, zostało w roku 1945 zniszczone w 50%. Zniszczeniu uległ również cały większy przemysł, składający się z fabryki przetworów ziemniaczanych, fabryki wełny drzewnej i dwóch tartaków. Miasto, po opuszczeniu go przez Niemców, zostało już całkowicie zamieszkane i liczy obecnie 3000 mieszkańców. Ludność tutejsza, to Polacy, rekrutujący się z kolejarzy, rolników, i kupców, pochodzących z różnych części kraju. Miasto z uwagi na znajdującą się na miejscu węzłowa

stację kolejową o 6 odgałęzieniach, ma duże widoki rozwoju. Zniszczone częściowo zakłady miejskie jak rzeźnia, sieć elektryczna, wodociągi i kanalizacja zostały jeszcze jesienią 1945 r. własnym kosztem odbudowane i oddane do użytku publicznego. W miejscu jest już zorganizowana straż pożarna i urachamia się szpital dla zakaźnych. Poza tym od jesieni 1945 r. czynna jest szkoła powszechna, kościół, apteka i trzech lekarzy.

Burmistrzem miasta jest ob. Czesław Świątłowski i jego zastępca Stefan Niewczas.

Międzyrzecz

Międzyrzecz, dzisiaj miasto powiatowe, znajduje się na Ziemi Lubuskiej przy ujściu rzeczki Paklicy do Obry i jest jednym z najstarszych miast polskich na Ziemiach Odzyskanych.

Już z pisma „Passio S. Adalberti Martyris”, a więc z pierwszego dokumentu, pochodzącego z przed 997 roku (śmierć św. Wojciecha, który w drodze do Prusów tutaj się zatrzymał), z klasztoru Benedyktyńskiego, założonego przez Bolesława Chrobrego wiemy, że wówczas miejscowość ta była znaczną osadą i posiadała umocnienia obronne. Po klasztorze nie ma śladu, ale pozostały ruiny zamku warownego, zbudowanego za czasów Bolesława Śmiałego.

Zamek ten, zdobyty przez Pomorzan, odebrał im w 1097 roku; jeszcze jako książę, późniejszy król Bolesław Krzywousty. Resztki murów, pokryte dachem, pochodzą z czasów Kazimierza Wielkiego. Pierwszym Kasztelanem międzyrzeckim był Bronisz, który 29. I. 1230 r. oddaje Cystersom dla założenia klasztoru w obecnym Paradyżu swoje dobra, Gostków.

Kościół parafialny w Międzyrzeczu pochodzi z początków XIII. wieku i pierwszym plebanem był Jan.

W Międzyrzeczu uroczyste witano w 1574 r. króla Henryka Waleczjusza, kiedy jechał do Warszawy. Tutaj zatrzymał się 26. XI. 1806 r. Napoleon.

Po drugim podziale Polski — Międzyrzecz dostał się pod panowanie pruskie, ale od 1806—1815 r. należał do Księstwa Poznańskiego. Traktat pokojowy w Wersalu odciął cały powiat od Księstwa i Archidiecezji Poznańskiej i dopiero w 1945 r. Międzyrzecz zjednał się z Macierzą. Pełnomocnikiem Rządu R. P. na obwód Międzyrzecz od dnia 18. 3. 1945 r. do chwili obecnej jest ob. Bolesław Arlyth-Karaśkiewicz. Burmistrzem jest ob. Piotr Podejma. Obwód Międzyrzecza jest uroczy, obfitujący w jeziora i lasy.

Pszczew

Nazwa miasta „Pszczew” pochodzi prawdopodobnie od pszczoł. Są pozostałości dawnych pasiek i jest nazwa ulicy „Pasieka”. Miasteczko leży na trasie Poznań — Berlin w odległości 99 km od Poznania. Odległość do stacji kolejowej 1200 m. Nad jeziorem obok plebanii znajduje się duży kopec, na którym jak legenda mówi, miał stać zamek obronny — słowiański. Dotychczas zachowały się resztki murów w ziemi. Z zabytków zachował się pałac, który był poprzednio własnością biskupów poznańskich. Miasteczko nasze leży w pięknym terenie pagórkowatym, pokrytym licznymi lasami. Okolice urozmaica kilka jezior o powierzchni około 300 ha, z których jedno po dzień dzisiejszy zachowało swą nazwę „Chłopskie”. Z budowli miasteczko posiada kościół katolicki budowany w XIII, a przebudowany w XVIII wieku. Przebywał tu patron ks. Wawrzyniak i ks. Enn, znani działacze spółdzielczy na cały zabór pruski.

Rypin Lubuski

Rypin-Lubuski jest miastem powiatowym wchodzącym w zakres władzy Pełnomocnika Rządu R. P. na obwód Rypiński w Słubicach. Mieszkańców w dniu 1. I. 1946 roku: Polaków 1212, Niemców 278 osób. Stacja kolejowa tej samej nazwy na linii kolejowej Warszawa — Berlin. Miasto

przed wojną liczyło około 9 000 mieszkańców. Obecnie miasto przez pożogę wojenną zniszczone zostało w 60%. Miejscowość malownicza (naokoło lasy świerkowe i mieszane, w pobliżu dwa jeziora, które jeszcze nazw polskich nie mają. Na przedmieściu zachodnim miasta znajduje się Sanatorium dla gruźlików w przesłicznym lesie świerkowym. Budynki sanatoryjne ocalały, urządzenia — zniszczone. Osiadła ludność składa się: a) z przesiedleńców z za Bugu: przeważnie są to rolnicy, trochę urzędników i nauczycieli, oraz drobnych kupców; b) z osiedleńców z poznańskiego: kupcy i rzemieślnicy.

Burmistrz miasta Roman Marciniak. Z urzędów mieszczą się tutaj: Powiatowy Urząd Repatriacyjny, Rejon Kontroli Skarbowej, Urząd Cłowy i Akcyzowy.

Szlichtyngowa

Miasto Szlichtyngowa, założone przez spolszczonych książąt Szlichtyngów, osiadłych w Górczynie i okolicy — w 1645 roku, położone jest na ziemi Lubuskiej, obecnie powiatu Wschowskiego, w odległości od Głogowa 13 km, od Wschowej 12 km. Przed wojną miasto to liczyło około 1.800 ludności, obecnie po odzyskaniu tych ziem — około 600 mieszkańców, rekrutujących się z repatriantów ze Wschodu, z ziem Poznańskich i centralnej Polski. — W mieście tym znajduje się ratusz z godłem Szlichtyngów, kościół poewangelicki, jeszcze nie został przekazany parafii rzymsko-katolickiej. Czynne są od niedawna: Państwowy Warsztat Naprawy Traktorów i Maszyn, nieliczna ilość warsztatów rzemieślniczych i kilka przedsiębiorstw handlowych. Istnieje filia Spółdzielni Spoż. W budynkach miasto doznało niewielkich uszkodzeń wskutek działań wojennych i blisko 70 proc. domów mieszkalnych jest zamieszkałych. Jest czynna Publiczna Szkoła Powszechna, do której uczęszcza około 200 dzieci. Do miasta należy około 100 ha ziemi, którą obsiali w 80 proc. osiedleni i Zarząd Miejski, a ponadto istnieje około 150 ogródków działkowych, użytkowanych przez osiedlonych. Z braku jednak przemysłu większego, stan osiedlenia tutejszego miasta jest słaby. Jest w miejscu stacja kolejowa, a ruch pociągów otwarty dopiero w miesiącu październiku ub. r.; kursują 2 pociągi na dobę. Ponadto istnieje: Straż Pożarna, Towarzystwo Śpiewacze, P. W. i W. F.

Sulechów

Jako miasto, znane jest dopiero od 1296 roku, w którym to czasie zostało rozbudowane przez Przemysława II. Przed tym okresem istniało jedynie jako zamek warowny, zbudowany przez Bolesława Chrobrego w 1-szej połowie XI w. dla ochrony głównego traktu. Nazwa miasta jest niezaprzeczenie pochodzenia czysto słowiańskiego, co potwierdzają kronikarze niemieccy i co stwierdza polski uczony Z. Celichowski, bibl. hr. Działyńskich w Kurniku. W mieście i okolicy do ostatnich czasów zachowano zwyczaje wybitnie słowiańskie: jak sobótki świętojańskie, gregorianki (do roku 1902). Obchodzą też święto Bractwa Kurkowego. W czasie okupacji niemieckiej Sulechów liczył około 9 tysięcy mieszkańców i był miastem powiatowym. Obecnie 60 proc. zniszczony przez pożar, liczy około 4 tys. mieszk. narod. polskiej. Węzłowa stacja kolejowa (5-cio kierunkowa). Sąd Grodzki, Liceum pedagogiczne, Gimnazjum, Szkoła powszechna, Szpital powszechny, Urząd Wodno-melioracyjny itp. instytucje. Dwa hotele i wyposażony nowoczesnie basen kąpielowy. Osobliwości miasta: Uratowane resztki z muzeum przedhistorycznego, t. zn. eksponaty z okresu 2000—500 roku przed Chrystusem. — Szczątki warownych murów z 1-szej połowy XIV wieku (przy ul. Okrężnej). Zamek z XI wieku, przebudowany w 1711 roku w stylu barokowym. Brama Piastowska, dawniej zwana krośnieńska, z XVII w. w stylu barokowym. Kościół farny z nieustaloną datą budowy, w stylu późno-gotyckim po przebudowie w XV wieku. W kościele cenny i stary księgozbiór z egzempla-

rzami z XVI wieku. Dzwon na wieżę z 1614 r. Administracyjnie Sulechów przynależy do powiatu Sulechów — Świebodzin. Czynności burmistrza sprawuje ob. Franciszek Grochowski, zast. burmistrza jest ob. Michał Adamczewski.

Świebodzin

Świebodzin (Ziemia Lubuska): miasto powiatowe na trasie Zbąszyń—Ślubice. Zbudowane około roku 1000 przez Bolesława Chrobrego. W r. 1522 wielki pożar zniszczył prawie całe miasto. W roku 1555 odbudowano kościół. W roku 1630 na dżumę zmarło 1700 mieszkańców. W roku 1686 przypadł Świebodzin Brandenburgii i w tym roku po raz pierwszy burmistrzem został ewangelik, a w roku 1741 miasto przeszło pod panowanie pruskie. — Dnia 30. I. 1945 r. miasto zdobyte przez Armię Sprzymierzonych. Dnia 27. 3. 1945 r. przyjechała do Świebodzina I-sza grupa pionierów w liczbie 105 osób z Pełnomocnikiem Rządu R. P. ob. Romanem Tylkowskim na czele. Pierwszym burmistrzem miasta był do dnia 23-go maja 1945 r. ob. Antoni Cieślak. Obecnie burmistrzem jest ob. Stanisław Błaszak. Miasto dzisiaj liczy około 8 tysięcy mieszkańców. Przedsiębiorstw i składów różnego rodzaju — 170. Czynna fabryka tekstylna (dawniej aż cztery!), oczyszczalnia szczeciny, fabryka mebli stylowych, fabryka zabawek, browar, cegielnia, fabryka mydła, olejarnia, dźwig rozlewnie piwa, Powiatowa Spółdzielnia Powszechna, Spółdzielnia Nauczycielska, Szpital P. C. K., Gimnazjum, Dwie Szkoły Powsz., Państwowa Szkoła Mechaniczna, K. K. O. Powiatu.

Witnica

Miasto w powiecie Gorzów nad Wartą, w odległości 22 km od Kostrzyna. 2525 mieszkańców, w tym tylko 65 Niemców. Stacja kolejowa, gimnazjum, 2 kościoły, gmach sądowy, fabryka kafli, fabryka mebli „Fortuna”, Państwowy Browar, Państwowa Przetwórnia Ziemniaczana, Państwowy Tartak, 4 młyny. Nazwa miejscowości pochodzi od rzeczółki Witnica, wpadającej do Warty. Miejscowość powstała przed 1200 rokiem, jako wieś rybacka w odległości 3 kilometrów od Warty, oraz 1 i pół km od kanału. 1326 r. Witnica wprowadził tutaj luteranizm. Podczas siedmioletniej wojny 13 sierpnia 1758 r. Rosjane zakładają w Witnicy główną kwaterę rosyjską. Przy opuszczeniu miasta wojsko niszczy słynną odlewnię armat „Schmelze”. Od r. 1935 Witnica zostaje miastem. Witnica jest położona malowniczo. Obecnie burmistrzem miasta jest ob. Jan Czarnuch, a wiceburmistrzem Fran. Matlengiewicz.

Wschowa

Miasto powiatowe o powierzchni 926 ha, stacja kolejowa. Pierwszą wzmiankę o Wschowie spotykamy w kronikach z roku 1248, jako o staropolskiej twierdzy. Ślady jej są do dnia dzisiejszego widoczne (fosy, mury obronne naokoło miasta i dwie bramy — Polska i Głogowska). Dawniej miasto było obwodem okręgowym i liczyło 10 tys. mieszkańców. Stare zabytki są w kościołach: parafialnym i Franciszkanów. Na cmentarzu są katakumby z wieku XVII i XVIII. Jest w mieście cukrownia, fabryka melasy, browar, gorzelnia, ogrodnictwo o wysokiej kulturze, wodociąg, kanalizacja, gazownia, elektrownia, stadion sportowy i basen pływakki. Koło Wschowy jest pobożewisko z wojen szwedzkich (Karol XII). Hotel „Polski” i „Bristol”. Organizatorem po wyzwoleniu miasta jest burmistrz ob. Ludwik Owczarski.

Zielona Góra

Miasto powiatowe 16 000 mieszkańców (przed wojną 26 000) powstało w XII wieku jako osada na szlaku dróg z zachodu. Miasto słynie z rozbudowanego przemysłu włókienniczego i żelaznego oraz z najbardziej na północny-wschód wysuniętych plantacji wina. Posiada rozbudowany przemysł winny: fabryka win musujących, koniaków, win i wódek gatunkowych. —

Miasto zostało wyzwolone dnia 14 lutego 1945 r., a objęte przez administrację polską w dniu 6. 6. 1945 r. Miasto posiada własny teatr, kino, muzeum. Czynne są 3 publiczne szkoły powszechne, liceum i gimnazjum, szkoła zawodowa i szkoła muzyczna. Dzięki łagodnemu klimatowi, malowniczej okolicy, miasto ściąga wielką ilość wycieczkowiczów z całego Śląska, w związku z tym istnieje wiele hoteli. Specjalnie dużo gości przybywa tu na tradycyjnie obchodzone święto „Winobrania”. Burmistrzem miasta jest ob. Tomasz Sobkowiak, wiceburmistrzem ob. Czesław Wielgosz.

Żemsz

Żemsz (pow. Krosno n. Odrą), jest to miasto liczące przed wojną 11 000 mieszkańców, obecnie 4 500. Leży ono na środku głównej linii kolejowej Berlin — Wrocław. Znajdujemy tu ślady gospodarki Bolesława Chrobrego, zamek i kościół farny. Miasto położone jest w pięknym miejscu, otoczone lasem i kominami fabrycznymi. Znajduje się tu stacja kolejowa I-ej klasy, która zdolna jest wypuszczać pociągi w ośmiu kierunkach. Od 650 lat są 2 fabryki włókiennicze, a od roku 1870 powstało szereg cegielni i fabryk dachówek. Są fabryki metalurgiczne i radiowe. Istniała też fabryka kapeluszy. Są trzy kościoły, a w rynku piękny ratusz z 1580 r. Miasto przed wojną posiadało trzy szkoły powszechne, szkołę zawodową i jedno gimnazjum. Obecnie uruchomiono 6-cio klasową szkołę powszechną, przedszkole i od 1. II. 46 r. 2 kl. gimnazjum. Czynne są wszystkie urzędy potrzebne do utrzymania porządku publicznego, sanitarnego i bezpieczeństwa. W ratuszu mieści się Zarząd miasta. Czynny jest urząd pocztowy. W mieście życie toczy się prawie normalnie. Z każdym dniem niemal zacierają się ślady niemieckości i wojny. Handel i drobny przemysł ożywiły się znacznie z chwilą osiedlenia się większej ilości osadników wojskowych i repatriantów. Miasto Żemsz wyszło z wojny zupełnie nie zniszczone. Miasto posiada własną gazownię i wodociągi, światło jednak czerpie z elektrowni znajdującej się w Krośnie n. Odrą położonej o 36 km. Komunikacja jest wspaniała, wszędzie są drogi asfaltowe. O 4 km od miasta znajduje się pięknie położone schronisko, jeszcze nie wyzyskane. Przez miasto przepływa ważna rzeczółka p. n. „Lubis”. Od kilku miesięcy czynny jest miejski szpital. Pod względem kulturalnym miasto także może się pochwalić piękną salą teatralną na 1000 miejsc i 2-ma salami kinowymi.

Przemysł powiatu gorzowskiego.

Fowiat jako taki posiada 37% obszaru zalesienia. Kultura leśna była wysoko i naukowo postawiona. W związku z tym powstał cały szereg tartaków mniejszych, dwu- i trzygatowych i dwa tartaki 4-gatowe z urządzeniami dla suszenia drzewa. Tartaki te produkowały materiał tarty na eksport do innych części Rzeszy, dwa większe zaś obsługiwały fabryki mebli.

Jedna z takich fabryk „Fortuna” w Witnicy jest urządzona na wielką skalę, posiada własną siłownię, szereg najbardziej nowoczesnych obrabiarek i już w naszych obecnych warunkach może wytwarzać miesięcznie 350 kompletów biurowych mebli. Meble są obecnie eksportowane i do Anglii i cieszą się tam wielkim uznaniem. Dobrzy stolarze z całego kraju znajdują tu zajęcie i dobre zarobki.

Z przemysłem drzewnym związany jest szereg stolarni, pracujących dla miejscowych potrzeb, i kilka z nich czeka na zainteresowanych fachowców, by rozpocząć swą działalność.

Rozrzucone po całym powiecie pokłady gliny zużytkowuje się dzisiaj w szeregu cegielni i zakładach ceramicznych, jak np. obecnie czynne zakłady ceramiczne w Murzynowie, mogące zatrudniać do 180 ludzi i to przez cały rok. Posiadają bowiem sztuczne suszarnie, umożliwiające prace w zimie. Produkcją na jedną zmianę 100 tysięcy sztuk cegły, 150 tys. sztuk doniczek, po

przeprowadzeniu zaś ostatecznego remontu sączki do odwadniania. Z 6-ciu cegielni wytwarzających od 4—6 milionów cegieł rocznie, dwie już są częściowo uruchomione, pozostałe czekają na przedsiębiorców, fachowców, wymagają tylko częściowego remontu, by rozpocząć produkcję. Ukoronowaniem miejscowego ceramicznego przemysłu jest wspaniała, na wskroś nowoczesna kaflarnia w Witnicy. Produkcja jej wynosi około 100 tys. sztuk kafli miesięcznie, co odpowiada tysiącowi kompletów pieców kaflowych. Produkcja jej obecna wynosi zaledwie 1/5 normalnej z powodu braku na razie zbytu. Zakłady ceramiczne mogłyby produkować w większych ilościach dachówkę i sączki do drenowania. Szczególnie ta ostatnia pozycja ma wielką przyszłość przed sobą i czeka na chętnych, którzy by się tym zajęli.

Z pośród produktów rolnych kartofle wysunęły się na czoło nie tylko swą ilością, ale i jakością i wielorakich odmian, znanych i słynnych daleko poza powiatem.

Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego Witnica, pow. Gorzów

- 1 Część stoiska na Wystawie Przem. w Gorzowie
- 2 Frontal fabryki
- 3 Część hal produkcyjnych
- 4 Stoisko na Wystawie Przem. w Gorzowie

Przeróbką kartofli zajęły się w pierwszej linii dwie wielkie fabryki przetworów ziemniaczanych, jak to krochmalu, płatków kartoflanych, syropu itp. Zdolność produkcyjna syropu jednej z nich w Witnicy wynosi 150 t miesięcznie i obecnie wyprodukowała już w ostatnich miesiącach przeszło 300 t, zatrudniając 140 pracowników. Druga Meizena — jedna z największych na Zachodzie, — oczekuje na maszyny, by rozpocząć produkcję krochmalu i syropu.

Pracują 34 młyny, z nich 3 większe i szereg mniejszych. Są one wszystkie czynne. Do większych zakładów przemysłu przetwórczo-przemysłowego należy fabryka makaronu i syropu w Wieprzycach. Fabryka ta, jakkolwiek nie

nowoczesna co do swych urządzeń technicznych, byłaby największa na terenie Rzeczypospolitej.

Plantacje rzepaku umożliwiły zmontowanie w powiecie nowoczesnej olejarni w miejscowości Białacz. Produkuje ona około 1.000 kg oleju na dobę.

Nie brakuje w powiecie browarów. Miasto Witnica posiada jeden wprowadzie nowoczesny, lecz zupełnie wystarczający dla produkcji dobrego miejscowego piwa. Jest on obecnie od dłuższego czasu czynny, nastawiony na pełną produkcję, jako jedyny browar w mieście i powiecie. Potrzeby ludności co do wypiekanego chleba pokrywają 22 czynne piekarnie, a szereg innych częściowo zniszczonych czeka na odbudowę.

W powiecie odczuwa się jeszcze brak dobrej mleczarni i serowni ewtl. nawet kilku w miarę wzrostu hodowli bydła.

Wielkie powodzenie miałyby tutaj fabryka konserw, suszarnia warzyw kwaszarnia kapusty, przetwórnia pomidorów i fabryka soków owocowych. Dla wszystkich tych przedsiębiorstw znalazłyby się odpowiednie pomieszczenia, a w niektórych wypadkach uzupełnienia odpowiednimi maszynami i przyrządami. Cały ten dział przetwórczy żywnościowy czeka jeszcze na chętnych fachowców, którzy bezwątpienia nie pożałują ani włożonego kapitału, ani swej pracy. Duże możliwości dla przesiedleńców i repatriantów daje rzemiosło. Pomimo 80-ciu małych i średnich warsztatów ślusarskich, kowalskich, stolarskich, szewskich itp., nie odczuwa się brak dobrze fachowo postawionych drobnych przedsiębiorstw przemysłowych. Szczególniej duże szanse miałyby warsztaty mechaniczne służące wyłącznie do remontu maszyn rolniczych. Większe stolarnie z tymże remontem związane oraz odlewnia, dla której uruchomienia brak tylko pieca odlewniczego.

Powiat posiada 14 gorzelni. Były one uzupełnieniem wielkich fabryk przetworów ziemniaczanych. Połowa z nich jest uruchomiona, a połowa czeka na odpowiednie warunki. Są to przeważnie gorzelnie typu małego i średniego, jakie wszędzie spotykaliśmy u nas w wielkich majątkach ziemskich. Do całości obrazu należy wymienić jeszcze nowoczesną rakarnię na razie nieczynną, produkującą klej, tłuszcz do fabrykacji mydła i mączek, służącą jako doskonały pokarm dla świń.

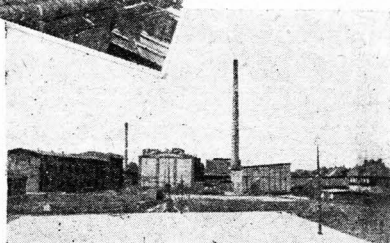
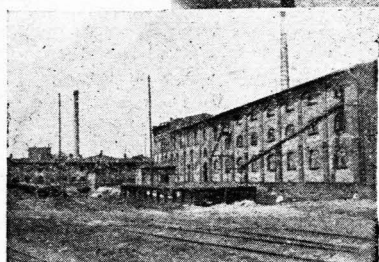
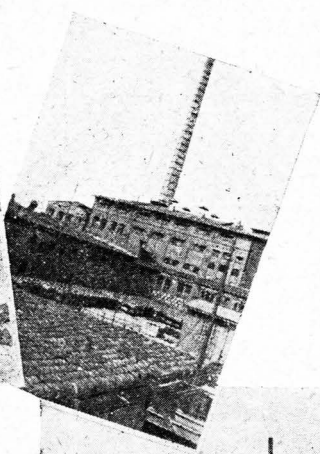
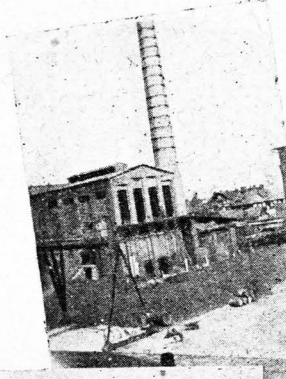
Wytwórnia Domów Seryjnych — Spółdz. Pracy z o. u. w Gorzowie n. Wartą

Kraj nasz zniszczony działaniami wojennymi potrzebuje przedsiębiorstw przemysłowo-budowlanych, które przez swoje zmeczanie i wyłączenie nastawienie na budowę, przyczynią się chociażby w części do załagodzenia głodu mieszkaniowego. Takim właśnie warsztatem pracy jest nowopowstała „Lubuska Wytwórnia Domów Seryjnych i Stolarnia Budowlana” Spółdzielnia Pracy z odp. udz. w Gorzowie n. W.

Inicjatorem tej placówki jest znany długoletni praktyk w tej dziedzinie, inż. Z. Więckowski. Myślą przewodnią twórcy i współorganizatorów mgr. E. Grudzińskiego i E. Pilarskiego jest tworzenie podmiejskich, zdrowych i celowych osiedli — ogródków dla szerokich mas pracujących, by w lepszych warunkach mieszkaniowych wychowano nowe fizycznie i moralnie zdrowe, silne pokolenie. Te pozytywne skutki posiadania takiego mieszkania, które właścicielowi da zadowolenie, zapewnione są przez wyzyskanie przestrzeni, bogate naświetlenie mieszkania jedno-, dwu- lub trzypokojowego. Każdy z tych typów posiada kuchnię, łazienkę, spiżarkę i pokój gospodarczy. Podkreślić należy, że nie są to baraki, lecz domy w całym tego słowa znaczeniu, których termiczność ścian naskutek wstawienia specjalnych płyt pomysłu inż. Z. Więckowskiego, a więc dotychczas nie stosowanych — daje gwarancję ciepła, suchości i trwałości.

Poza główną produkcją „Lubuska Wytwórnia Domów Seryjnych” prowadzić będzie stolarnię budowlaną (budowa baraków, drzwi i okien), tartak, fabrykę okuć budowlanych, fabrykę papy, przemysł galanteryjny i przedmio-

Państwowe Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego Nr. 1 i 2 w Pile.

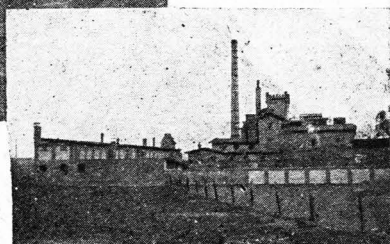
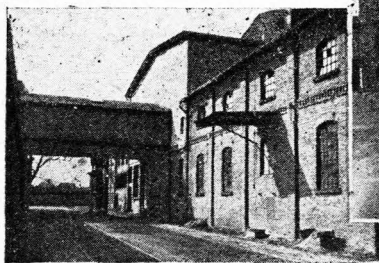
1) Hala maszyn

3) Hala przetwórcza z boczną koleją

2) Hale przetwórcze

4) Ogólny widok

Państwowe Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego Nr. 2 w Pile.

1) Hale przetwórcze z boczną

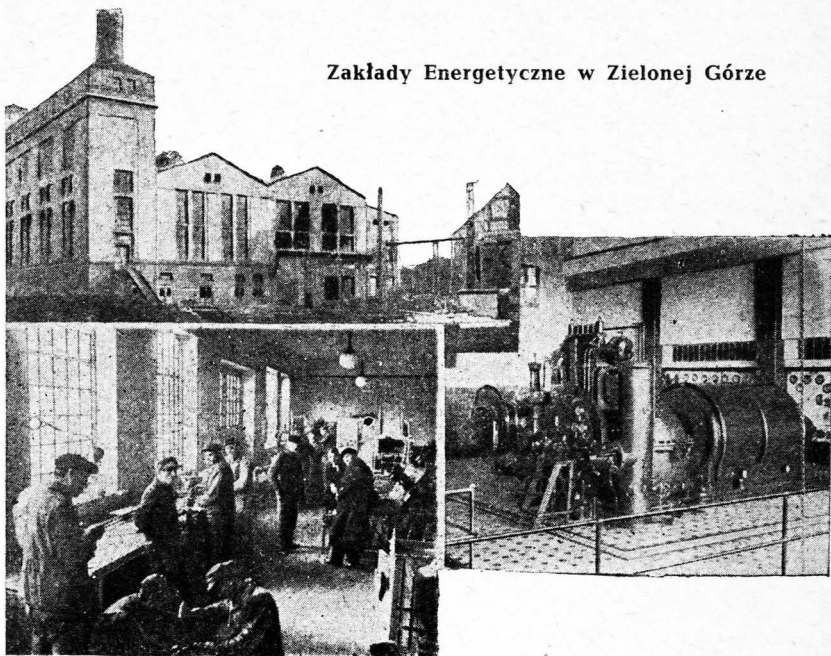
2) Biura i główna hala

3) Ogólny widok

tów codziennego użytku z odpadków drzewnych, oraz laboratorium celem przeprowadzenia badań nad materiałem zastępczym drzewa.

Twórcy tej poważnej placówki inż. Z. Więckowski, mgr. E. Grudziński i E. Pilarski wkładają swój zapał i energię, by założenia swe przeprowadzić.

Zakłady Energetyczne w Zielonej Górze

Zjednoczenie Energetyczne Okręgu Poznańskiego z siedzibą w Poznaniu zostało utworzone przez Min. Przemysłu w dniu 11. 5. 1945. Wymienione Zjednoczenie posiada samoistną osobowość prawną. Celem jego jest zrzeszenie poszczególnych zakładów elektrycznych i skoordynowanie ich działalności. Zjednoczenie obejmuje wszystkie zakłady elektryczne, zajmujące się wytwarzaniem, przetwarzaniem i rozdzielaniem energii elektrycznej wraz z przynależnymi do nich sieciami wysokiego i niskiego napięcia.

Oddział Zjednoczenia Energetycznego w Zielonej Górze obejmuje 5 powiatów: Świebodzin, Krosno, Gubin, Rypin-Słubice (wsch. Frankfurt) i posiada do swej dyspozycji 4 elektrownie:

1. Ciepła Elektrownia w Zielonej Górze o mocy 5740 KVA wraz z kopalnią węgla brunatnego w Słonem, pracującą wyłącznie dla potrzeb Elektrowni. Do kopalni należy również kolejka elektryczna, która łączy kopalnię z Elektrownią, a długość toru wynosi ok. 12 km. Przy wytwórni jest rozdzielnia wysokiego napięcia 6 kW, 15 kW i 50 kW.
2. Elektrownia Wodna w Krośnie o mocy 3300 kVA częściowo rozmontowana, obecnie przebudowana i czynna.
3. Elektrownia Wodna w Bobrowej Górze pod Krosnem o mocy 60.000 kW (ca. 72.000 kVA), całkowicie rozmontowana, obecnie w odbudowie.

4. Elektrownia Wodna w Gubinie nad Nissą Łużycką o mocy 1400 kW, w 70% odbudowana.

Sieć wysokiego i niskiego napięcia w powiecie zielonogórskim, została odbudowana w 90% w Obwodzie Świebodzin-Rypin w 30%.

Produkcja Elektrowni w Zielonej Górze wynosi ca. 500.000 kWh miesięcznie, a obciążenie szczytowe 1700 kW. Elektrownia w Krośnie produkuje ca. 250.000 kWh miesięcznie, a szczytowe obciążenie wynosi 1350 kW.

Stan pracowników umysłowych i fizycznych w Zielonej Górze wynosi 320, a w Obwodzie Świebodzin i Sulechów ca. 45, w Słubicach 20, w Krośnie 45 i w Gubinie 45 — razem 475.

W przyszłości przewidziana jest rozbudowa Elektrowni w Zielonej Górze, całkowita odbudowa Elektrowni w Bobrowej Górze i Gubinie, budowa nowych linii wysokiego napięcia do Poznania i Gorzowa.

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Zielonej Górze.

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Zielonej Górze z odpowiedzialnością udziałami, zarejestrowana w Sądzie Okręgowym w Zielonej Górze pod Nr RS 2 dnia 27. 11. 45.

Biura Centrali: Zielona Góra, Plac Lenina 6, Tel. Nr 227.

Zakres działania przedsiębiorstwa: Skup od członków płodów rolnych, przeróbka i zbyt tychże na własny i komisowy rachunek oraz kupno i sprzedaż przedmiotów i towarów potrzebnych członkom w ich gospodarstwach rolnych i domowych, jak również prowadzenie zakładów wytwórczych.

Pow. Spółdzielnia prowadzi następujące Działy:

Dział Ziemiopłodów: zboże, ziemniaki, nawozy sztuczne, materiały opałowe i budowlane, nasiona polne. Magazyny przy ul. Matejki 30 Tel. 389.

II Dział Spożywczo-Handlowy; razem 4 sklepy spożywcze:

I. Sklep przy ul. Żeromskiego nr 9

II. Sklep przy ul. Rynek 21/22

III. Sklep przy ul. 3 Maja 10

IV. Sklep przy ul. Szerokiej 52

Biura i magazyny Działu Spożywczo-Handlowego przy ul. Żeromskiego nr 9 Tel. 238.

Dział Owoców, warzyw i nasion:

Zakup i sprzedaż owoców przemysłowych dla zapewnienia surowca tutejszym fabrykom win, octu i marmelady.

Zapewnienie dostatecznej ilości za cenę przystępną owoców i warzyw tuł. ludności przez cały sezon letni i zimowy.

Przygotowanie racjonalnej hodowli drzew i krzewów owocowych warzyw i nasion.

Dostarczenie rolnikom gwarantowanych nasion warzywniczych.

Magazyny: Fabryczna nr 9.

Zakłady przetwórcze:

Mleczarnia przy ul. Podgórnej nr 8, zdolność produkcyjna dzienna przy normalnej dostawie mleka około 10 000 litrów.

Młyn motorowy w Płotowie pow. Zielona Góra, dzienny przebieg około 2 ton.

Młyn motorowy przy ul. Foluszowej 20, dzienny przebieg około 4 tony.

Warsztaty mechaniczne ul. Łużycka nr 4, naprawa i sprzedaż narzędzi i maszyn rolniczych.

Magazyny przy ul. Matejki 30 oraz Fabryczna nr 9 przejęte zostały w stanie zdewastowanym. Obecnie zostały doprowadzone do stanu używalności. Kierownictwo poszczególnych działów znajduje się w rękach sił fachowych.

Prezesem Rady Nadzorczej jest ob. Klementowski Jan.
Prezesem Zarządu ob. Grzybowski Władysław; Zielona Góra.
Pow. Spółdzielnia zatrudnia w obecnej chwili:

pracowników umysłowych	25
pracowników fizycznych	35

i znajduje się w stadium dalszego rozwoju.

Związek Spółdzielni „Społem” w Zielonej Górze.

W dniu 1. sierpnia 1945 rozpoczął swą działalność na terenie Zielonej Góry i powiatu Oddział „Społem” Związek Gospodarczy Spółdzielni R. P.

Na początku napotykał Oddział na duże trudności, szczególnie z braku środków transportowych i odpowiednich magazynów. Niezrażając się początkowymi trudnościami, zorganizował Oddział produkcję i wymianę artykułów pierwszej potrzeby dla ludności powiatu, jak również zajął się doskonaleniem działalności gospodarczej zrzeszonych Spółdzielni. Dążeniem Oddziału było i jest normowanie cen artykułów pierwszej potrzeby.

Dla podolania temu zadaniu Oddział kupuje różne towary na rachunek własny, przyjmuje w komis i na składy konsygnacyjne a przede wszystkim rozprowadza towary kontygentowe.

O rozwoju Oddziału świadczą najlepiej cyfry osiągniętego obrotu i tak:

w sierpniu	osiągnięto obrót	. .	zł. 263 904,05
w wrześniu	„	„	zł. 389 655,24
w październiku	„	„	zł. 528 072,90
w listopadzie	„	„	zł. 687 573,94
w grudniu	„	„	zł. 3 649 208,10
w styczniu	„	„	zł. 3 996 517,57

Tak znaczny wzrost obrotów od grudnia zawdzięcza Oddział przydzieleniu jednego samochodu ciężarowego.

Oddział nie poprzestaje na osiągniętych wynikach i dąży do podniesienia obrotów przez współpracę ze Spółdzielniami Samopomocy Chłopskiej, Rolniczo-Handlowej, Pracy itp. nie tylko na terenie powiatu zielonogórskiego, lecz i innych powiatów jak Świebodzin, Kozuchów itd., oraz Oddziałami „Społem” na terenie całej Rzeczypospolitej.

Do umożliwienia tej współpracy zabiega Oddział o przydział drugiego samochodu.

Oddział zatrudnia 10 pracowników umysłowych i 6 fizycznych. Rozszerzenie jednak asortymentu towarów a przede wszystkim zamierzone uruchomienie jajczarni przyczyni się do zwiększenia zatrudnionego personelu, a tym samym do zmniejszenia bezrobocia na terenie Zielonej Góry.

Poza Oddziałem Handlowym na wymienionym terenie są czynne i prowadzone przez „Społem”:

- 1) kwaszarnia i octownia w Zielonej Górze,
- 2) szpeciniarnia i szczotkarnia w Zielonej Górze,
- 3) młyn elektr. w Zielonej Górze,
- 4) młyn wodno-elekt. w Czerwińsku,
- 5) młyn wodno-elekt. w Otyniu.

Ogółem w placówkach przemysłowych „Społem” zatrudniono dotychczas 187 pracowników.

Państwowe Zakłady Wyrobów Drzewnych w Zielonej Górze

W sierpniu 1945 r. Zjednoczenie Przemysłu Drzewnego Okręgu Zachodniego objęło w Zielonej Górze trzy fabryki wyrobów drzewnych, a to: przy ul. Sienkiewicza 2/3, ul. Wypiańskiego 3 i ul. Artyleryjskiej 1—5 a. Wszystkie trzy fabryki otrzymały wspólną nazwę „Państwowe Zakłady Wyrobów Drzewnych w Zielonej Górze”.

Fabryka przy ul. Sienkiewicza, jeden z największych zakładów wyrobów drzewnych na Ziemiach Odzyskanych była w stanie zupełnej ruiny. Budynki w liczbie 18-tu były zniszczone, bez drzwi i okien, bez maszyn, silników i kołków. Fabryka przy ul. Wyspiańskiego 3 zniszczona, posiadała jednak obrabiarki ale bez silników. Trzecia wreszcie fabryka przy ulicy Artyleryjskiej miała wszystkie maszyny w komplecie, ale zniszczone. Po stwierdzeniu tego stanu rzeczy rozpoczęto uporczywą i wytrwałą pracę nad odbudową wszystkich trzech wytwórni i nad ich uruchomieniem.

Trudności zdawały się być nie do pokonania i piętrzyły się na każdym kroku. Trzeba było, zwłaszcza przy ul. Sienkiewicza, stwarzać wszystko od podstaw, strzec od kradzieży i umyślnego psucia. Dzięki niepożytej energii kierownika zakładów przyjęto od wojsk radzieckich wszystkie trzy fabryki i przystąpiono do remontu i inwestowania. W rezultacie ostatecznym, wbrew coraz większym trudnościom i brakowi funduszy, dzięki wysiłkom i zdolnościom organizacyjnym inżyniera-kierownika i zgodnym wysiłkiem przyjmowanych stopniowo majstrów i robotników, fabryka przy ul. Sienkiewicza jest w ruchu (28 obrabiarek, 21 silników). Za uruchomionym działem produkcji ogólnej, postępuje montaż działu meblowego i budowlanego. Zakład przy ul. Wyspiańskiego od listopada 1945 r. w ruchu, został przeznaczony na wyrob parkietów. Wytwórnia przy ul. Artyleryjskiej od 4 marca r. b. jest wykończona, posiada stolarnię budowlaną i dział ogólny, a traki zaopatrują wszystkie zakłady w tarcicę.

Fabryka przy Sienkiewicza, która przy jej obejmowaniu była zniszczona i zrujnowana, obcnie zawdzięczając robotnikom, personelowi wytwórni i kierownikowi, jest w pełnym ruchu i zatrudnia przeszło 100 robotników.

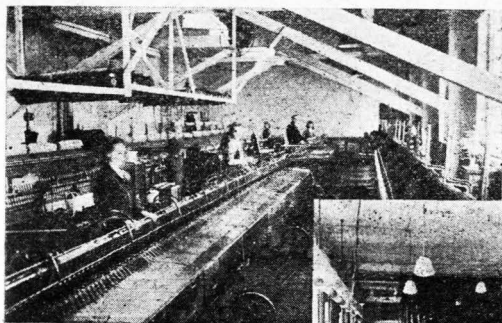
Przedsiębiorstwo przeżywa olbrzymie trudności finansowe. Brak kapitału obrotowego — ze względu na wyłożenie dużych sum na konieczne inwestycje i remonty w okresie początkowym — czynią dalszą pracę tak ważnej placówki państwowej prawie niemożliwą. Trudności piętrzą się coraz większe, lecz niewątpliwie dobra wola, patriotyzm, pracowitość i zrozumienie zadań ciążących na wszystkich pracownikach — pokonają wszelkie trudności i Zakłady wyjdą zwycięsko z walki o odbudowę przemysłu na Ziemiach Odzyskanych.

Fabryka przyrządów tkackich, płoch i nicielnic w Zielonej Górze

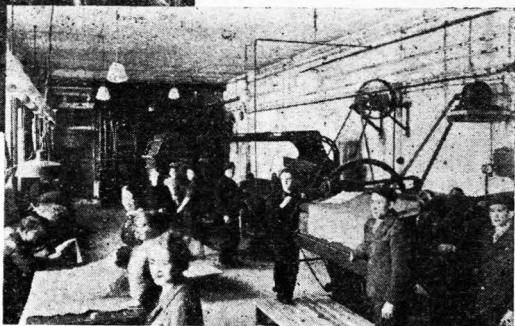
Fabryka produkuje przede wszystkim nicielnice i płochy, oraz grzebienie dla przędzalni i snowalni.

Dnia 20 listopada 1945 r. fabrykę objęła załoga złożona z trzech mechaników. Spisano stan maszyn i magazynów. Fabryka posiada 4 maszyny do lic, 2 płocharnie, szlifiernię, oraz urządzenia pomocnicze. Rozpoczęto pracę nad rekonstrukcją fabryki. Niemcy maszyn nie uszkodzili, jednak w wielu miejscach rozregulowali maszyny przez zluźnianie śrub i klinów na wałkach oraz na krzywkach i kołach zębatych. Ponowne zsynchronizowanie maszyn wymagało dużo więcej czasu niż np. montowanie od nowa. Pasów fabryka nie posiadała. Do 20. 12. 45 r. wyregulowana została jedna maszyna oraz zostały dostarczone ze Zjednoczenia Fabryk Artykułów Technicznych Przemysłu Włókienniczego w Rychbachu pasy oraz cyna, jako niezbędne do uruchomienia fabryki. Już w listopadzie 1945 r. fabryka otrzymała zlecenia wykonania przeszło półtora miliona lic (nicielnic) dla fabryk włókienniczych Dolnego Śląska. W związku z otrzymanym zamówieniem wyregulowano w styczniu 1946 r. drugą maszynę do lic oraz dwie maszyny do samoczynnego lutowania. Wziawszy pod uwagę liczbę trzech mechaników i dwóch ślusarzy, praca wykonana jest swego rodzaju wynymem sprawności, gdyż mechanicy ci pracowali w Łodzi na maszynach nowoczesnych, automatach, tutaj nato-

Państw. Fabryka Włókiennicza dawn. „Janke”

Przędzalnie

miast są to maszyny starszego typu o dużym stopniu zużycia, a pomimo to już 20 stycznia 1946 r., czyli w dwa miesiące od chwili objęcia fabryka została przygotowana do produkcji w 50%. Ponadto na przeszkodzie produkcji był brak gazu świetlnego, który służy do podgrzewania kociołków z cyną w maszynach do lutowania lic.

Dzięki ofiarnej pracy kierownictwa Gazowni Miejskiej w Zielonej Górze, historyczna chwila 15 lutego 1946 r., o godz. 11,40, w której zapalono gaz pod maszynami pozostanie na zawsze u nas w pamięci. Od tego momentu pracujemy stale, pragnąc produkować jak najwięcej lic dla potrzeb włókienniczych Dolnego Śląska i Ziemi Lubuskiej. Od 18 lutego 1946 r. pracuje w naszej fabryce 9 osób, 5 mężczyzn i 4 kobiety.

Kolejność fabrykacji lic jest następująca: zwoje drutu stalowego, podwójnie lutowanego zakłada się na maszynę, która kręci lice. Wydajność maszyny jest około 8—9 000 lic na 8 godz. pracy. Wyprodukowane lice podlegają oblutowaniu oczek na maszynach do lutowania, skąd już biorą je kobiety ręce, które nawlekają tak, aby były wszystkie jednakowo ułożone po 500 sztuk. Jeżeli już jest przeliczone 500 sztuk na prętach, do końca prętów przywiązuje się szpagat i nawleka na niego lice, wiąże końce szpagatu i wrzuca paczkę do wody z sodą, która rozpuszcza resztki kwasów użytych do lutowania. Po tym lice podlegają płukaniu i suszeniu w ciepłych trocinach, pakowaniu w kartony i ekspedycji.

Sprawność naszej fabryki zależy od regularnej dostawy gazu do lutowania w pierwszym rzędzie, a następnie od szybkości pracy ręcznej kobiet przy nawlekaniu i liczeniu lic. Obecna wydajność zawiera się w wysyłce 80 000 lic tygodniowo. Chcemy ją podnieść do 100 000 i przekroczyć. Wszyscy pracownicy są zaprowiantowani w stołówce przy Powiatowej Komisji Związków Zawodowych w Zielonej Górze. Instytucją, której fabryka podlega, jest „Zjednoczenie Fabryk Artykułów Technicznych Przemysłu Włókienniczego na Śląsk Górny, Dolny i Pomorze” z siedzibą w Rychbachu k. Wrocławia.

Fabryka Maszyn Rolniczych i Odlewnia (dawn. Babrowski) Zielona Góra

Fabryka założona w r. 1895 przez Niemca Fiebigera, jako mała odlewnia metali kolorowych, rozwija się bardzo słabo. Następnym właścicielem była spółka. W roku 1914, w którym przejął ją E. Babrowski. Pod jego kierownictwem fabryka rozwija się szybko. Z przedsiębiorstwa zatrudniającego 28 pracowników wzrasta w przeciągu 25 lat na poważną fabrykę metalową o stanie zatr. około 160 ludzi.

Babrowski zaraz po przejęciu Odlewni uruchamia odlewnię żeliwa na 2 piece kupolowe i ogranicza odlewnię metali kolorowych. W roku 1932 zbudowano własnymi siłami gruzkę Tropenosa na odlewy staliwne. Równocześnie powiększa się warsztat mechaniczny.

Produkcją zasadniczą są maszyny rolnicze, filtry bębnowe używane w cukrownictwie, przemysłe włókienniczym i papierniczym (własny patent) oraz najrozmaitsze typy pieców (przeważnie własne patenty).

W roku 1935 wybudował własną emaliarnię do emaliowania odlewów sanitarnych itp. W czasie wojny fabryka zostaje wcielona do produkcji zbrojeniowej, i teraz zaznacza się jej duży rozwój. W 1942 r. odlewnia powiększa się o dalsze 2 kupolaki i 2 gruszki Tropenosa, buduje się nowe hale, instaluje suwnicę elektr. W roku 1944 — 4-tą gruszkę oraz kompresor na pow. spręż., których instalacji nie ukończono.

Po zakończeniu wojny fabryka stała przez okres kilka miesięcy bez opieki. W lipcu 1945 r. obecny dyrektor fabryki podjął się zabezpieczyć ją i przy pomocy kilku pionierów uruchomić. Postawiono najpierw mały kupolak, wyremontowano pierwszą tokarnię, uporządkowano najważniejsze działy z gruzów i 15 września przeprowadzono pierwszy odlew. W październiku wysłano pierwszy wagon produkcji.

Były właściciel eksploatował fabrykę intensywnie, zaniedbując inwestycji. Daje się to dotkliwie odczuć przy obecnej planowej organizacji produkcji. Plany na przyszłość przewidują rozwinięcie produkcji maszyn rolniczych a Odlewnia będzie dla licznych fabryk okolicznych bazą zaopatrzenia w odlewy.

Państwowa Wytwórnia Win Musujących d. „Grempler” w Zielonej Górze

Powstanie produkcji win musujących w Zielonej Górze wiąże się z pomysłem przeprowadzonymi w początku ubiegłego stulecia próbami użycia do tej wytwórczości gron winnych, wyhodowanych na Ziemi Lubuskiej.

Powszechna Spółdzielnia Spożywców

„ROBOTNIK”

z odpow. udz.

Zielona Góra

Najkorzystniejsze źródło zakupu!

Dzięki sukcesom na tym polu, założona została tutaj jako pierwsza w Niemczech, w roku 1826 wytwórnia win gronowych-musujących pod firmą „Häusler, Förster & Grempler”. Fabryka walczyła początkowo z licznymi trudnościami, głównie na skutek ostrej konkurencji produkowanego we Francji szampana oraz braku odpowiedniego doświadczenia miejscowych fachowców. Stopniowo jednak produkcja zdobywała sobie uznanie, osiągając po wojnie francusko-pruskiej w roku 1870 wspaniały rozkwit. Zależnie od koniunktury gospodarczej Niemiec, przeżywała wytwórnia różne sytuacje w ostatnim półwieczu, zmieniając kilkakrotnie właścicieli, przy czym na wiosnę 1939 roku przekształcona została na Spółkę Akcyjną pod nazwą „Grempler & Co.”.

Druga wojna światowa spotęgowała ponownie rozwój przedsiębiorstwa, do którego Niemcy przywieźli ogromne ilości surowca z Francji — kilkaset tysięcy litrów z tego surowca dostało się jeszcze w ręce Polski. Znacznie zdewastowana na skutek działań wojennych, przejęta została fabryka od Wójtostwa Północnej Grupy Wojsk Armii Czerwonej w październiku 1945 r. przez Ministerstwo Aprowizacji i Handlu. Obecnie jako Państwowa Wytwórnia Win Musujących „Grempler” podlega Państwowemu Zjednoczeniu Przemysłu Winiarsko-Octowego.

Natychmiast po przejściu kierownictwo polskie uruchomiło produkcję z pozostawionych zapasów, wytwarzając dotychczas ok. 200 000 butelek win musujących. Nie było to rzeczą łatwą, zważywszy, że prawie wszystkie urządzenia i maszyny były poważnie uszkodzone i brak było dostatecznej ilości fachowców z tej branży. Zapał i energia polskiego pracownika pod rozsądnym kierownictwem, szybko pozwoliły przewyciężyć wstępne trudności.

Obecnie kierownictwo Wytwórni koncentruje wysiłki w kierunku stworzenia rodzimej bazy surowcowej dla Wytwórni. W szczególności położono nacisk na odrodzenie miejscowych winnic, bardzo zaniedbanych w okresie przejściowym. Wytwórnia uprawia obecnie ponad 10 hektarów winnic samodzielnie, spiesząc nadto z pomocą innym hodowcom. O ile więc warunki atmosferyczne dopiszą, spodziewane są poważniejsze zbiory z zielonogórskich winnic. Prócz win musujących Wytwórnia produkuje również wina owocowe, cieszące się uznaniem wśród smakoszy i znawców.

Wytwórnia posiada wzorowe urządzenia społeczne, jak: świetlicę, stołówkę, garderobę, łaźnię i t. d.

Fabryka Dywanów w Zielonej Górze

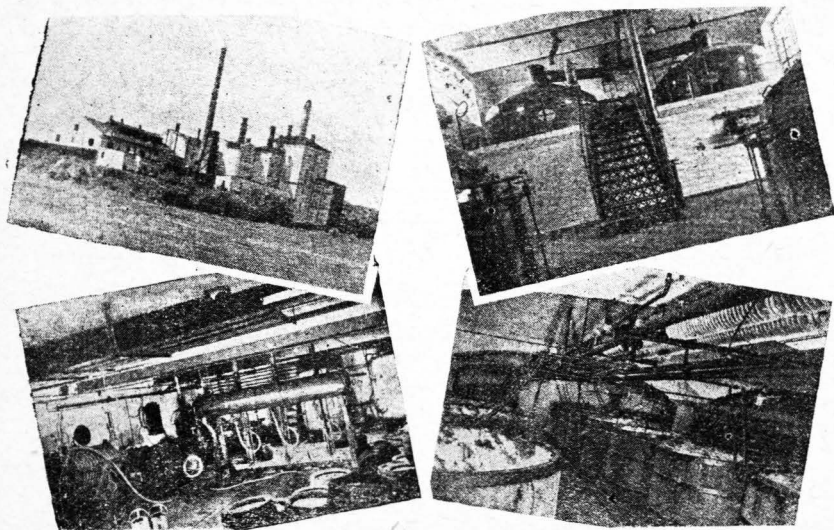
Hala fabryczna

Państwowy Browar w Zielonej Górze.

Widok ogólny browaru

W uprzemysłowionym mieście Zielonej Górze — Państwowy Browar jako placówka produkcyjna zajmuje poważne miejsce. Przejęty przez obecnego dyrektora ob. Bronisława Borowczyka w dniu 17 maja 1945 rozpoczyna — mimo uszkodzeń (10 % w zabudowaniach i 15 1/4 w urządzeniach) — produkować i stopniowo rozwijać się. Dowodem planowego rozwoju niech będą

Browar

choćaby cyfry zatrudnionych pracowników. W maju 1945 r. pracowało razem z dyr. B. Borowczykiem 12 osób. Obecnie pełne zatrudnienie znajduje 58 osób. Początkowo Państwowy Browar nie posiadał żadnych środków transportowych. Dzisiaj dysponuje: 1 samochodem ciężarowym z przyczepką, 5 wozami (częściowo ogumionymi) z zaprzęgiem i 2 samochodami osobowymi.

Państwowy Browar w Zielonej Górze jako poważniejsza placówka tego rodzaju ma szeroki zasięg dostaw. Zaopatruje w swe wysokowartościowe produkty powiaty: Zieloną Górę, Żegań, Żuraw, Lignicę, Korzuchów, Krosno, Sulechów i Świebodzin.

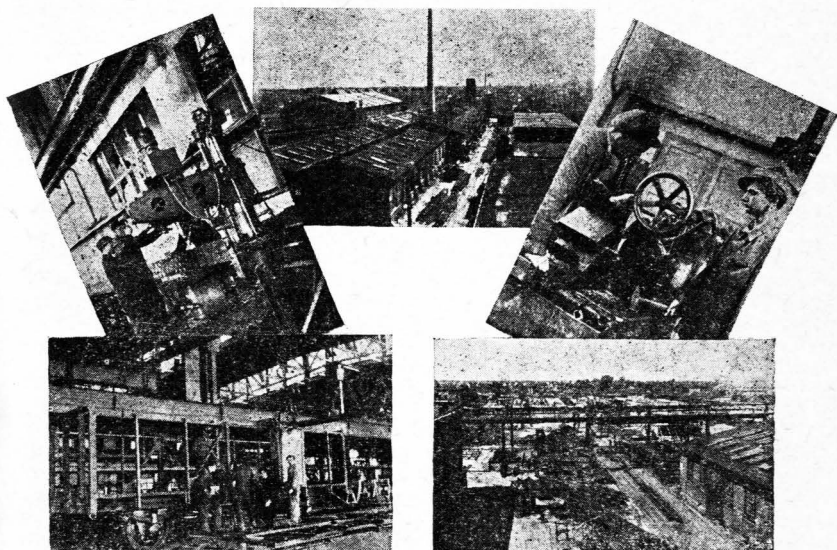
Obecnie po kompletnym wyremontowaniu zabudowań i urządzeń Państwowy Browar w Zielonej Górze produkuje 2000 hl piwa miesięcznie, nie licząc lemoniad i wód sodowych. Specjalnością browaru jest piwo jasne i ciemne słodowe.

Huta szkła w Ujściu pow. Czarnków jest stałym dostawcą butelek dla browaru.

Dyrekcja Państwowego Browaru w Zielonej Górze i w dziedzinie socjalnej dokonała wielkiego kroku. Pracownicy mają dobrze i kulturalnie urządzone świetlice. Wszyscy pracownicy otrzymali ogródki działkowe. Nic więc dziwnego, że Rada Zakładowa pracuje harmonijnie z dyrekcją nad podniesieniem zakładu i jakości produkcji.

Dobrze wyszkolony personel techniczny i biurowy, a przede wszystkim doskonale przygotowanie zawodowe i wieloletnia praktyka piwowarska dyr. Borowczyka dają najlepszą rękojmię rozwoju tej poważnej — na Ziemiach Odzyskanych — placówki przemysłowej.

Zaodrzańskie Zakłady Budowy Mostów i Wagonów w Zielonej Górze.

1) Hala maszyn 2) Widok ogólny, 3) Tokarnia, 4) Hala budowy wagonów, 5) Składowe

Jako wytwórnia samodzielna Zakłady pracują od roku 1876, rozpoczynając od fabrykowania konstrukcji mostowych. Początki były raczej skromne, już jednak przed rokiem 1890 poczęto budować i wagony. Ostatnimi czasy Zakłady zajmowały jedno z pierwszych miejsc w niemieckim przemyśle budowy mostów i wagonów. Dość wspomnieć wybudowanie przez Zakłady 45 mostów na Odrze (wśród nich most we Wrocławiu), most w Berlinie, mosty w Turcji, Rumunii i wiele innych. W dziale budowy wagonów wytwarzano

wszelkie typy wagonów kolejowych dla kraju i zagranicy, poczynając od zwykłych wagonów towarowych, kończąc na nowoczesnych wozach do pociągów kurierskich, wozach restauracyjnych i sypialnych.

Przed wojną Zakłady zatrudniały do 2000 pracowników; podczas wojny ilość pracowników wzrosła do 3000, przy czym przestawiono się częściowo na produkcję kadłubów łodzi podwodnych, które transportowano drogą lądową do własnego portu na Odrze (Cigacice), skąd drogą wodną wędrowały do Swinoujścia, celem ostatecznego wykończenia.

Zakłady zostały objęte przez władze polskie w październiku 1945 r. Stan bezpośrednio po przejęciu nie przedstawiał się różowo: puste, uszkodzone hale fabryczne bez maszyn i narzędzi, surowce i półfabrykaty w strasliwym nieładzie, zdewastowane budynki administracyjne — wszystko to stawiało Ministerstwo Przemysłu i Kierownictwo Zakładów wobec niełatwego zaiste zadania.

Program prac był z góry przewidziany: w pierwszym rzędzie budowa węglarek i cystern, potem mostów i konstrukcyj żelaznych. Kierownictwo postawiło sobie za cel, by przy planowaniu produkcji jak najszybciej wyzyskać pomieszczenie istniejące, wszelkie zaś przebudowy i zmiany, wymagające znacznego nakładu kosztów ograniczyć do nieodzownego minimum.

Wszyscy prawie pracownicy Zakładów, których liczba wynosi obecnie około 600 (nie licząc 300 jeńców wojennych) są to bądź repatrianci, bądź przesiedleńcy z głębi kraju, których wojna i okupacja pozbawiła dosłownie wszystkiego. Nie tylko interes pracy w Zakładach, ale i właściwie pojęte względy społeczne nakazują zapewnić tym ludziom należyte warunki bytowania. Już teraz jednak po okresie pierwszym zespół pracowników jest coraz bardziej zwarty i szarmonizowany. Pojmują oni, iż praca na Ziemiach Odzyskanych jest nie tylko zarobkiem, ale i obowiązkiem obywatelskim względem kraju. Takiego stanowiska pracownika wobec pracy w Zakładach wymaga Dyrekcja, Rada Zakładowa i Związki Zawodowe. Stawiając jednak pewne żądania względem pracownika, musimy zaspakajać jego słuszne potrzeby, by nie był pokrzywdzony w porównaniu z pracownikiem w głębi kraju.

Obecnie najważniejsze prace są w takim stadium, że w czerwcu b. r. wyprodukowano pierwsze 25 węglarek, po czym kolejno przejdą Zakłady do budowy cystern i mostów. Produkcja ta będzie wzrastała stopniowo, aż w grudniu b. r. Zakłady dojdą do 300 węglarek i 30 cystern oraz planowanej ilości konstrukcyj mostowych.

Północno-śląskie Zjednoczenie Przemysłu Wełnianego, Zakłady w Zielonej Górze.

Na terenie miasta i powiatu Zielona Góra znajdują się 3 fabryki wyrobów włókienniczych, podlegające Północno-śląskiemu Zjednoczeniu Przemysłu Wełnianego, a. m.:

1) **Fabryka Wyrobów Włókienniczych Jancke i Ska w Zielonej Górze, ul. Fabryczna nr. 36/37.** Fabryka jest wielooddziałowa i posiada następujące urządzenia:

- 2 szarpacze
- 1 wilk mieszak
- 4 zespoły zgrzeblarskie
- 4 samoprząsnice
- 1 snowadło
- 1 skrzęcarke
- 1 cewiarke krzyżową
- 1 cewiarke kopkową
- 40 krosień, z których dotychczas uruchomiono 22

Prace montażowe nad uruchomieniem dalszych krosień w toku.
Urządzenia do farbowania w sztukach oraz wykończalnie.
W toku są prace nad montowaniem aparatury do farbowania surowca i sprzedaży.

Zakład posiada własną siłownię, mianowicie:

- 2 kotły parowe 14 i 16 atm.
- 3 maszyny parowe
- 2 generatory
- 1 stację rozdzielczą, oraz
- kompletną ślusarnię i kuźnię.

Zdolność produkcyjna przy uruchomieniu wszystkich krosień oraz pracy na 2 zmiany do 20 000 mtr. miesięcznie.

Stan zatrudnienia pracowników fizycznych: 294
umysłowych 22

Zdolność zatrudnienia przy pełnym uruchomieniu zakładu ok. 400 osób.

2) Przędzalnia Zgrzebna Filkelscherer w Ziel. Górze, Daszyńskiego 11.

Zakład posiada: 2 wilki, z których 1 czynny
4 zespoły zgrzeblarskie, z których 1 czynny
9 samoprząsnic, w tym:
2 o 600 wrzecionach — czynne
3 zdekompletowane
4 o 1260 wrzecionach — w remoncie
1 kocioł dwupaleniskowy 125 atm.
1 maszyna parowa 120 KM.

Zdolność produkcyjna zakładu przy pełnym uruchomieniu i pracy na 2 zmiany do 15 000 kg przędzy miesięcznie.

Zakład zatrudnia pracowników fizycznych 60
umysłowych 5

Zdolność zatrudnienia przy pełnym uruchomieniu zakładu ok. 100 osób.

3) Fabryka Wyrobów Włókienniczych „Polska Wełna” w Zielonej Górze, ul. Wrocławska 6/7.

Fabryka zdewastowana w czasie działań wojennych. Maszyny i urządzenia wywiezione całkowicie.

Fabryka zostanie częściowo odbudowana i uruchomiona. Maszyny i urządzenia znajdują się rozrzucone w terenie i zabezpieczone przez Zjednoczenie. Uruchomiono dotychczas warsztaty: ślusarski, kowalski oraz stolarnię. Przystąpiono do montowania 2 kotłów parowych.

Stan zatrudnienia pracowników fizycznych 87
umysłowych 15

Oprócz wyżej wymienionych fabryk Zjednoczenie obejmuje swym zasięgiem szereg fabryk położonych poza terenem miasta i powiatu Zielona Góra, mianowicie:

w m. Ż e m s z pow. Krosno:

- 1) Fabryka Wyrobów Włókienniczych Helmut Krueger-Wielooddziałowa, znajduje się w stadium uruchomienia.
- 2) Fabryka Wyrobów Włókienniczych Fischer i Schnabel — wielooddziałowa, czynna.
- 3) Fabryka Sukna Johann Mueller — w stadium uruchomienia.
- 4) Szarparnia i Przędzalnia Wełny Georg Foerster — w stadium uruchomienia.

w m. O s i e c z n i c a n/Odrą pow. Krosno:

- 5) Fabryka Wyrobów Włókienniczych S. Scheiffgen i Syn — wielooddziałowa — w stadium uruchomienia.

w. m. Żaró w:

- 6) Fabryka Wytworów Włókienniczych Erdmann Hoffmann — wielooddziałowa — czynna.

w. m. Z e g a n:

- 7) Fabryka Sułna Maerksche Tuchfabrik — wielooddziałowa, nieczynna, zdolna do natychmiastowego uruchomienia (brak opał).

Odlewnia żelaza i fabryka maszyn rolniczych w Zielonej Górze.

- 1) Nazwa Zakładu: „Żeliwo” odlewnia żelaza i Fabryka Maszyn Rolniczych pod zarządem państwowym w Zielonej Górze.
- 2) Adres Zakładu: Zielona Góra, ul. Dąbrówki Nr. 4.
- 3) Nazwisko i imię odpowiedzialnego kierownika: Inż. Koźma Kazimierz.
- 4) Rodzaj przedsiębiorstwa i opis jego działalności: Odlewnia Żelaza i Fabryka Maszyn Rolniczych. Działalność swoją zapoczątkowano w dniu 1 sierpnia 1945 r. podejmując prace porządkowe i remontowe urządzeń technicznych. Po 6-ciu tygodniach przystąpiono do pierwszej próbnej produkcji. W październiku produkcja Odlewni była już w stanie pokryć w 60% wydatki fabryki. Obecnie fabryka może podjąć produkcję w 60% z 1939 r.
- 5) Stan maszyn i urządzeń: Stan maszyn i urządzeń technicznych w 70% uszkodzony. Maszyny w 40% wyremontowane.
- 6) Krótki opis nieruchomości należących do przedsiębiorstwa:
Budynki przemysłowe przy ul. Dąbrówki 4, o poj. 60 670,00 m³
Domy mieszkalne przy ul. Dąbrówki Nr 2a, 2b, 2c, 3, 3a, 3b
przy ul. Polnej Nr 3c, 3d, 3e, 5
przy ul. 3 Maja Nr 41
przy ul. Stalina Nr 15, 34
Powierzchnia placów wynosi 49 475,10 m²
Budynki naogół zniszczone w 40%

7) Stan zatrudnienia:	robotnicy	uczniowie	prac. umysł.	razem
mężczyźni . . .	102	2	15	119
kobiety . . .	18	—	7	25
chłopcy . . .	—	12	—	12
dziewczęta . . .	—	—	1	1
ogółem	120	14	23	157

- 8) **Możliwości rozwojowe i plan na przyszłość:**
Rozbudowa i uruchomienie działów, powiększenie stanu maszyn w dziele mechanicznym, skompletowanie i naprawa instalacji pneumatycznych w odlewni; po spełnieniu tych warunków możliwość przewyższenia produkcji przedwojennej.
- 9) **Wartość produkcji za m-ce październik, listopad, grudzień, styczeń i luty:**

Stan zatrudnienia	umysł.	fizyczn.	niemcy	wartość produkcji
Na dzień 31 paźdz. 45.	14	110	6	69 073,50 zł
„ „ 30 listop. 45.	16	131	6	147 640,— „
„ „ 31 grudnia 45.	14	123	6	159 578,25 „
„ „ 31 stycznia 46	13	143	5	478 935,99 „
„ „ 28 lutego 46	23	129	4	387 654,— „

Przedsiębiorstwa należące do Zjednoczenia Przemysłu Drzewnego i Tekstylnego:

Fabr. Mebli Borowczyk, Zielona Góra, ulica Pionierska 65	Stolarnia Sławiński, Trzcianka, Mickiewicza 54
Fabr. Filcu Kiziński, Zielona Góra, Piskowa 18	" Kościanowski,
Stolarnia Mech. Gajda, Strzelce, Ludowa 17	Trzcianka, Żeromskiego 36
Stolarnia Mechan. Stepkowski, Strzelce, Sienkiewicza 12	" Siedlecki Leon, Trzcianka, Dąbrowskiego 62
Stolarnia Mech. Grzegorzczak Józef, Drezdenko Stalina 47	Warsztat Stolarsko-Mechaniczny, Krzyż, Sienkiewicza 10
Stolarnia Mech. Szwebel Stanisł., Drezdenko Krakowska 12	Warsztat Stolarsko-Mech. Piątek Feliks, Krzyż, Stalina 76
Stolarnia Mech. Grabowski Adam, Dobiegniewo, Sienkiewicza 7	Warsztat Stol.-Mech. Słowiński, Krzyż, Stalina 5
Fabr. Pończoch i Skarpet Swiba Jan, Gubin, Fabryczna 5/8	Stolarnia Kudłaty, Piła, Bydgoska 64
Warsztaty Stolarskie Obarski Nikodem, Sulęcín, Żeromskiego 36	" Grzędzicki Bron., Piła, Tetmajera 11
Stolarnia Sroka Jan, Sulęcín, Żeromskiego 62	" Berezowski Fr., Piła, Bieruta 4
Warsztaty Stol. Lemke B., Sulęcín, Zdunska 5	" Milcz J., Piła, Szosa Jastrwo 18
Fabr. urządzeń pszczelnych Paluszkiwicz, Ołobok, pow. Świebodzin	" Grabusiński Tadeusz, Piła, Szwajcarska 7
Stolarnia Mechan. Plesner Tadeusz, Sulechów, Walki Młodych 1	Warsztat Stol.-Tapic. Klos J., Piła, 14 Lutego 15
Fabr. Szczotek Tuleja E., Sulechów, Konopnickiej 7	Warsztat Stolarski Andrzejewski, Krosno, Bolesława Chrobrego 36
Stolarnia Bogdanowicz, Gorzów, Kolejowa 1	Warsztat Stolarski, Zemsz, Szkolna 6
Stolarnia Kulesza Br., Gorzów, Armii Polsk. 12	Warsztat Stolarski, Zemsz, Kościuszki 13
Warsztat Stol. Moritz J., Gorzów, Mieszka I. 8	Warsztat Stolarski, Zemsz, Schäferweg
Warsztat Stolarski Sęczkowski, Gorzów, Dzieci Wrzesińskich 5	Warsztat Stolarski Sodolewski, Zemsz, Sienkiewicza 4
Stolarnia Skarżyński R. Gorzów, Mieszka I. 15	Warsztat Stolarski Krosno Kościelna 3
Stolarnia Marczyński Roman, Gorzów, Słowackiego 2/3	Warsztat Stolarski Szczepański, Krosno, Walki Młodych 15
Stolarnia Grenda M., Gorzów, Armii Polskiej 38	Warsztat Kołodziejski Zemsz, Przemysłowa 86
Stolarnia Poznański J., Sulęcín, Stalina 41	Warsztat Kołodziejski Kasprzyk, Zemsz, Krak. Przedmieście 10
Stolarnia Król, Gorzów, Zamkowa 5	Stolarnia Rokietnica, gm. Masow
Stolarnia Mechan. Matiasiak, Witnica	Stolarnia Rokietnica, gm. Masow
Stolarnia Mechan. Łączkowiak W., Trzcianka, Osiedle Kadłubka 3	Przedsiębiorstwo Siodlarsko-Tapicarskie Chwałkowski Józef, Międzyrzecz, Jasna 4
Zakład Stol. Krzewiński, Trzcianka, Chopina 5	Stolarnia Tomaszewski, Międzyrzecz, Chłodna 16
Zakł. Stol. Kowal Paweł, Trzcianka, Matejki 13	Stolarnia Świerzbowski W., Międzyrzecz,
Zakład Stolarski Głowacz Stanisł., Trzcianka, Dąbrowskiego 30	Warsztat Siodl. Jędrzejczak, Brojce, Międzyrzeczka 76
Stolarnia Grajkowski Trzcianka, Dąbrowskiego 50	Stolarnia Adamiak Józef, Trzciel, Obrzańska
" Cielusek Sylwest., Trzcianka, Konopnickiej 10	Wytwórnia Trykotaży Ekrutikow M., Wschowa, Kaznodziejska 3
" Frąckowiak Otto, Trzcianka, Żeromskiego 11	Stolarnia Kalmuczań, Wschowa, Długa 20
" Wesolek i Pomykał, Trzcianka, Konopnickiej 11	" Walkowiak, Wschowa, Cicha 14
" Kochner A., Trzcianka, Żeromskiego 32	" Kopeć, Wschowa, Wasilewa 37
" Kolonista J., Trzcianka, Walczewska 31	" Radziej, Wschowa, Jagiellońska 41
" Kaszkowiak Marcin, Trzcianka, Mickiewicza 15	" Piotrowski, Skwierzyna, Lipowa 46
	" Kłapiński Skwierzyna, Podgórna 13/14
	" Król Jan, Skwierzyna, Stalina 64
	" Kasperski, Skwierzyna, Poniatowskiego 32
	" Meissner, Błędzów, pow. Skwierzyna
	" Kucharski, Trzebiszewo
	" Zgliński, Osiecko, pow. Skwierzyna
	" Wasylewicz, Chelmsko.

Przedsiębiorstwa należące do Dyrekcji Przemysłu Miejscowego:

Cegielnia Parowa Wief Grabowice, pow. Gubin gm. Bartoszyce	Cegielnia Parowa „Branda” Piła, Bydgoska róg Szerokiej
Cegielnia Parowa Jaremirowice, pow. Gubin gm. Walewice	Cegielnia Miejska Piła, Polna
Cegielnia Parowa Skwierzyna miasto, Nowa	Cegielnia Parowa Brzozowice, gm. Deszczno pow. Gorzów

Cegielnia Parowa Chwałęcice, gm. Kłodawa
pow. Gorzów
Cegielnia Parowa Gorzów, Warszawska 105
Cegielnia Parowa Gorzów, Jagiełły
Cegielnia Parowa Wschowa, Ceglana 7
Cegielnia Parowa Sulechów, pow. Świebodzin
Cegielnia Folsztyn, pow. Trzcianka
gm. Wieleń Półn.
Fabr. Wyrob. Cement. Skwierzyna
Fabr. Wyrobów Cement. Przytoczno,
pow. Skwierzyna

Wytwórnia Mater. Beton „Mager”, Piła,
Walki Młodych 156
Zakł. Kamieniarsko-Betonierski Gorzów,
Mickiewicza 19/20
Wytwórnia Wyrobów Cementowych, Wschowa,
Marsz. Koniewa 30
Wytw. Wyrob. Cement Wschowa Zamysłów
Fabryka Papy Dachowej Piła, Okrzei 15
Fabryka Papy Piła, Osóbki Morawskiego
Fabryka Kafli Gubin miasto, Warszawska 6

Gorzów

Zakłady przemysłowe pow. gorzowskiego:

CEGIELNIA LUBUSKA

Dyrektor Wacław Mayer

w CHWAŁĘCICACH - koło Gorzowa
adres: Gorzów, Chrobrego 28 parter.

Przedsiębiorstwo budowlane drogowo-wodne,
Wieprzycze
Zakłady mechaniczne dawn. „Kruschel i Goer-
ke”, Wieprzycze
Cegielnia, Brzozowiec
Cegielnia, Chwałęcice
Zakłady Ceramiczne, Błażyń

Cegielnia, Murzynowo
Fabryka mebli „Fortuna”, Witnica
Cegielnia, Witnica
Cegielnia, Witnica
Wytwórnia kafli, Witnica
Państwowe Zakłady Przetworów Ziemniaczan.,
Witnica
Państwowy Browar Witnica
Fabryka Makaronu, Wieprzycze

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu
Ekspozytura na Okręg Ziemi Lubuskiej
w Gorzowie n.W.

Gorzów n.W., Jagiełły 108 - telefon nr. 159
adr. teleg.: „izpeha” - Gorzów.

DRUKARNIA PAŃSTWOWA

w GORZOWIE n.W.

ul. Wandy Wasilewskiej 9 - Telefon 210

Konta bankowe: P. K. O. V-398

Narodowy Bank Polski, Gorzów

Komunalna Kasa Oszczędności, Gorzów

WYKONUJE WSZELKIE DRUKI

dla urzędów państwowych, samorządowych,
instytucji handlowych, przemysłowych oraz prywatnych

Fabryki przem. żywnościowego

Łuczak Feliks, olejarnia, Przemysłowa 35 a
Spółdzielnia „Pionier”, fabryka serów i kwasz.
kapusty, W. Wasilewskiej 8
„Igtowin”, wł. I. Tomaszewski, fabryka octu
i musztardy, kwaszarnia kapusty i ogórków,
Chrobrego 34.

Walerian M. Zieliński

adwokat

Gorzów n/W., ul. Mieszka I nr. 64

• Telefon 250

Przyjmuję codziennie od 9—11 i od 3—6.

Fabryki cukierków

Boliński Józef, Wytwórnia cukierków
GORZÓW, ul. Chrobrego 26.

Konopa i Syn, Wytwórnia cukierków
GORZÓW, ul. 30 Stycznia 7.

Magdziarz Hieronim, Pocztowa 13/14
Burdajewicz Józef, Pocztowa 36
Dolaciński Czesław, Pocztowa 18
Martynowski Józef, Armii Polskiej 29
Chęciński B., Jagieli 25
Słomian Bolesław, Teatralna 46
Jalkiewicz Krystyna, Żukowa 18
Bukartek Stanisław, 30 Stycznia 11.

Wytwórnia Cukrów i Czekolady

„KRYSTYNA”

Z. Głowacki i R. Niedziński

Gorzów, ul. Mieszka I. nr. 68 - tel. 292
polecane znane swoje wyroby we wszystkich
smakach i gatunkach.

Młynarstwo

Felczyński Czesław, Osiedle Poznańskie,
ul. Wylotowa 92
Frankowski Jan, Armii Czerwonej 11
Workowski Andrzej, Al. Przemysłowa 196
Przybył Kazimierz, Al. Przemysłowa 107.

Hurtownie

Pow. Spółdz. Roln.-Handl. — biura, ziemioł.,
Pocztowa 51
„ „ „ magazyny, Grobla 1
„ „ „ elewator zbożowy
Przemysłowa 5
Państw. Centrala Handlowa — hurtownia
Strzelecka 16
Polski Monopol Tytoniowy — biuro, hurt, ma-
gazyny, Chrobrego 7
„Społem”, Zw. Gosp. Sp. R. P. — magazyny,
Wielka 6—9
Niedziński R., Głowacki Zb. — hurt. cukierków
Mieszka I 68
Cieślak Jan — hurtownia mąki i ziemiołódów,
Krzywoustego 15
Wnętrzak Edward — hurt. artykuł. spożywczych,
Chrobrego 9

Bazan Władysław — hurt. soli, Chrobrego 13
Drutmann Izaak — przeds. f-my „Wołyń” hurt.
galant., Pocztowa 7
Neumann Brunon — hurt. artykuł. spożywczych,
Al. Przemysłowa 64/66.

Apteki,

drogerie i sklepy kosmetyczne

Apteka pod Lwem, Gorzów, Chrobrego 10

Apteka pod Słońcem

GORZÓW — Nowe Miasto 29.

Wawrzyniakówna H., Apteka „Pod Słońcem”,
Nowe Miasto

Lencki St., Apteka, Mostowa
Nowak Fr., Apteka, Krzywoustego
Dobak Cz., skład apteczny, Mieszka I.
Jarecki St., skład apteczny, W. Wasilewskiej 1
Sobczak Stefan, drogeria, Grobla
Grams Tadeusz, drogeria, Pocztowa
Wiśniewski R., sklep kosmetyczny, Mieszka I.
Scheller M., sklep kosmetyczny, Chrobrego 2
Wardziński M., sklep apteczny, Chrobrego.

Wardziński Mieczysław, drogeria
GORZÓW, ul. Chrobrego 9

Sklepy kolonialne

Andrzejewski Wacł., Skład kolonialny
GORZÓW, ul. Armii Polskiej 31.

Domaradzki August, Armii Czerwonej 15
Kolpacyński Ignacy, Chyża 12
Orlowski Stanisław, Chyża 13
Kordus Józef, 30 Stycznia 11
Kwaśniewski Kazimierz, Koniańska 18
Klamut Leon, Krzywoustego 6
Migdałczyk Zygmunt, Śląska 32
Skrzyпка Kazimierz, Stara 7
Kucia Edmund, Grobla 70
Kalandryk Stanisław, Grobla 56
Janiak Zygmunt, Al. Marcinkowskiego 4
Powacka Zofia, Fabryczna 10
Mulan Stanisława, Warszawska 3
Andrzejewski Jan, W. Wasilewskiej 110
Wiśniewski Marian, W. Wasilewskiej 19
Jackowska Maria, W. Wasilewskiej 35
Krukowski Władysław, Tkacka 128
Szczeszak Stefania, Fabryczna 51
Jędrzejewski Ludwik, Chrobrego 3.

Sklepy kolonialno-spożywcze

Ciszak Wacław, Asnyka 1
Niekrasz Wiktor, 30 Stycznia 19
Blachnia Edward, Fabryczna 64
Popielawski Edward, Podmiejska 47
Libner Henryk, Wodna 8
Król Władysław, W. Wasilewskiej 45
Jabłoński Wincenty, Żukowa 18
Abrachamowicz Antoni, Łokietka 18
Grabowski Stanisław, Żegockiego 16
Podnieńska Jadwiga, Przemysłowa 55
Presek Teodor, Jagieli 93

Rojek Stefan, Mickiewicza 11
 Demeszuk Mikołaj, Mostowa 2
 Szerbakowicz Pelagia, Wodna 3
 Bodzan Bolesław, Grobla 21
 Guryń Zofia, Grobla 69
 Piaseczny Edward, Norwida 6
 Szczepański - Pasterka, Matejki 9
 Łuszczynska Genowefa, Al. Przemysłowa 88
 Machel Stefania, Al. Przemysłowa 87
 Oborska Gertruda, W. Wasilewskiej 5.

Sklepy spożywcze

Śladowska Irena, Śląska 74
 Ancypa Zofia, Chrobrego 23
 Spółdzielnia „Pionier”, Chrobrego 8
 Spółdzielnia „Pionier”, Chrobrego 8
 Wnętrzak Józefa, Chrobrego 25
 Radziszewski Antoni, Chrobrego 18
 Sztymelski Stanisław, Krzywoustego 10
 Jagiello Sypich Edward, Koniańska 3
 Stańczuk Mieczysław, Kolejowa 11
 Kowalska Maria, 30 Stycznia 25
 Vogel Maria, 30 Stycznia 27
 Wiśniewska Genowefa, Chyża 32
 Jurkiewicz Olga, Chyża 21
 Makowska Paulina, Chopena 2
 Andrzejewski Wacław, Armii Polskiej 31
 Syroka Stanisław, Armii Polskiej 22
 Sfiarczuk Józefa, Norwida 1
 Chodur Wojciech, Jagielly 76
 Witkowska Eugenia, Jagielly 93
 Brzezicka Pelagia, Jagielly 103
 Marcinkiewicz Władysław, Drzymały 28

Spółdzielnia Spożywców „Pionier” GORZÓW, ul. Chrobrego 8.

Przybylski Kazimierz, Drzymały 21
 Nowak Jan, Mickiewicza 25
 Lekkońska Konstancja, Mostowa 4
 Sitarski Jan, Hawelańska 5
 Galecki Stanisław, Hawelańska 5
 Twardygrosz Irena, Teatralna 4
 Kowalczyk Stanisław, Teatralna 47
 Wolińska Jadwiga, Chrobrego 9
 Nowak Bronisław, Grobla 26
 Głowacz Weronika, Grobla 13
 Majewska Konstancja, Grobla 4a
 Trynkiewicz Jan, Grobla 5
 Pałaszewski Florian, Grobla 67
 Kamiński Antoni, Grobla 38
 Borowiak Stanisław, Grobla 54
 Gwoździak Stefania, Grobla 57
 Abrahamowicz Michał, Grobla 50
 Grzelczak Stefania, Obotrycka 5 (nie otwarty)
 Chmielowiec Józef, Dworcowa 8
 Grajewska Jadwiga, Kręta 7
 Porczyk F., Ciężarek Z., Fabryczna 51
 Rojek Irena, Fabryczna 60
 Bińkowski Wacław i Zofia, Fabryczna 60
 Sikorski Stanisław, Żegockiego 32
 Wolak Piotr, Żegockiego 31
 Rewers Jadwiga, W. Wasilewskiej 112
 Berdowski Antoni, W. Wasilewskiej 25

Bosiacki Brunon, W. Wasilewskiej 110
 Wawrzon Edmund, W. Wasilewskiej 16
 Rutkowska Pelagia, W. Wasilewskiej 72
 Kulpa Władysław, Mieszka I. 67
 Porada Józef, Mieszka I. 2
 Jędrzejowska Katarzyna, Mieszka I. 11
 Budziszewska Joanna, Mieszka I. 64
 Bernatowicz Helena, Mieszka I. 47
 Grzybowski Wacław, Mieszka I. 12
 Czerniak Piotr, Łużycka 36
 Stelmaszczyk Janina, Tkacka 15
 Molski Wacław, Tkacka 120
 Olejniczak Franciszek, Tkacka 131/132
 Michalska Józefa, Warszawska 67
 Wiśniewski Czesław, Łokietka 19
 Frąckowiak Marian, Pionierów, 3
 Szczepański Piotr, Wodna 1
 Jamrozik Edward, Śpichrzowa 4
 Korsak Adam, Warszawska 67
 Szczygielski Edward, Warszawska 26
 Kryńska Apolonia, Warszawska 3
 Nakonieczna Czesława, Wał Okrężny 9
 Błaszczak Kazimierz, Wał Okrężny 6
 Groszewska Janina, Wielka 5
 Schwarż Józef, Pocztowa 43
 Lewandowski Ignacy, Pocztowa 15
 Makarski Bronisław, Pocztowa 13/14
 Gunia Łolesław, Przemysłowa 38
 Nowacki Tadeusz, Przemysłowa 50
 Małecki Marian, Przemysłowa 18
 Pasio Maria, Pocztowa 38
 Bityk Józef, Łokietka 29
 Gasek Zofia i Krygier St., Warszawska 6
 Skotnicka Maria, Norwida 24
 Panek Waleria, Wawrzyniaka 8
 Wojnowicz Helena, Warszawska 36
 Muciek Marta, Fabryczna 51
 Radke Szczepan, Wał Okrężny 8
 Kokoszko Pelagia, Marsz. Focha 24
 Spółdzielnia „Pionier”, Łokietka 22
 Spółdzielnia „Pionier”, Hawelańska 8
 Adamiak Witold, Łokietka 35
 Witkowska Cecylia, Żukowa 7a.

Owocarnie i sklepy warzyw

Biedruiński Stefan, Hawelańska 7
 Kerker Stefan, Mostowa 13
 Pudelska Jadwiga, Tkacka 133
 Molski Mieczysław, Tkacka 111
 Wojnowska Jadwiga, Śpichrzowa 22/23
 Leszczelewski K., Chrobrego, róg Krzywoustego
 Berdych Leon, Krzywoustego 1
 Zielińska Kazimiera, Nad Murem Miejskim 11
 Przybyszewski Kazimierz, Grobla 17
 Gdula Anna, Armii Polskiej 28.

Sklepy nabiału i drobiu

Grupa Franciszek, Łużycka 33
 Drozdowin Stanisław, Mieszka I. 12
 Dorna Janina, Śląska 31
 Drojeczna Maria, Braniborska 5
 Świtalski Jan, Klamut Zdzisł., Mickiewicza 10.

Sklepy ryb

Centr. Obrotu i Przetwórstwa Rybnego GORZÓW, ul. Spichrzowa 5.

Państw.-Przeds. Rybne — biuro, Spichrzowa 3
„ — sklep ryb i wędzarnia, Murarska 3
„ — wędzarnia ryb i mag., Jerzego 42/43
„ — mag. sprzętu ryback., Przejazdowa 32
„ — magaz. — lodownia, Strzelecka 7
Zimniak Jan, sklep ryb, Pocztowa 7.

Hotele

Konieczny Jan, Dworcowa 12
Grochociński Oktawiusz, Wodna 8
Nowak Zenon, Pocztowa 3

Restauracje

Kasyno Urzędników Miejskich GORZÓW, ul. Chrobrego 5.

Nowak Zenon, Pocztowa 3
Lewandowska Teresa, Pocztowa 39
Każmierczak Leon, Pocztowa 45/46
Śmigiełski Fr., „Polonia”, W. Wasilewskiej 108
Koziorzewski Z., W. Wasilewskiej 8
Zieliński Mieczysław, W. Wasilewskiej 61
Kosmowski Antoni, W. Wasilewskiej 89/90
Mroczkowski Jan, Wawrzyniaka 68
Olasek Tadeusz, Wawrzyniaka 64
Puto Zygmunt, Tkacka 82
Botek Stefan, Tkacka 131/132
Wojtasiński Jan, Mieszka I. 61
Zawistowski Józef, Mieszka I. 27
Bendeck Tadeusz, Wodna 9
Grochociński Oktawiusz, Wodna 8
Klimaszewski Stefan, Łużycka 31
Binias Wiktoria, Łużycka 37
Pałaszkievicz Franciszek, Śląska 34
Lewandowski Bronisław, Śląska 1
Mencińska Halina, Śląska 5
Konopa Gerhard, Chrobrego 22
Finzel Edmund, Chrobrego 17
Maciejewski Michał, Armii Czerwonej 105
Związek b. Więźniów Polit., Armii Czerw. 12
Gdula Rozalia, Armii Polskiej 16
Odrobny Maksymilian, Osiedle p. Stadionie 30
Jankowska Aleksandra, Jagiello 19a
Korzeniowska Maria, Mostowa 3
Łapacki Edward, Hawelańska 5
Kasprowicz Stefan, Plac Młyński 1
Gaworzewski Mieczysław, Młyńska 8
Stanek Ludwik, Grobla 13
Adamus Anna, Grobla 42a
Skulski Karol, Fabryczna 21
Biezuńska Jadwiga, Warszawska 16
Pawlak Kazimierz, Wał Okrzeński 6
Pahl Aleksander, Wał Okrzeński 1
Nowak Melania, Wielka 4
Szpak Zdzisław, Wał Okrzeński 9
Wantuchowicz Jan, Obotrycka 10
Skonieczny Jan, Dworcowa 12
Ziolek Roman, Śląska 1
Czubak Konrad, Wał Okrzeński 7
Książczyk Stefan, Fabryczna 53

Jadłodajnie

Pozadzeńska Helena, Wielka 5
Sadzewicz M., W. Wasilewskiej 26
Smólski Władysław, W. Wasilewskiej 48
Towkinowa Konstancja, Tkacka 7
Machalska Anna, Fabryczna 12
Kaliniecki Władysław, Łużycka 1
Malina Franciszek, W. Wasilewskiej 74a
Libermann Bolesław, Przemysłowa 47
Sołtyś Stanisław, Grobla 2
Singler Stefania, Drzymale 33a
Budzan Halina, Tkacka 118
Galińska Maria, 30 Stycznia 5
Juchamiuk Janina, Wawrzyniaka 56

Paszteciarnie

Kiryłuk Franciszek, Przemysłowa 18
Kacperska Leokadia, W. Wasilewskiej 34
Zielak Maria, Kuniracki Józef, Wasilewskiej 45
Wierzbicki Walerian, W. Wasilewskiej 75
„Pionierka”
Rutkowska, Neuman, Pramińska, Mieszka I. 51

Kawiarnie

Korzynek Wiktoria, Mieszka I. 23
Woźnicka Jadwiga, Mieszka I. 53
Binas Stanisław, Żegockiego 32
Tarlowski Franciszek, Żegockiego 17
Słoniewski Bonifacy, Żegockiego 24
Paczowska Cecylia, Dworcowa 8
Polski Czerwony Krzyż, Strzelecka 9
Wilczyński Władysław, Chrobrego 19
Klawer Jan, Wodna 12
Gadzina Maria, Pocztowa 65
Gębska Helena, Tkacka 54
Głowacki Zbigniew, Wybickiego róg Łokietka
Jankowska Janina, W. Wasilewskiej 19
Brudnicka Franciszka, W. Wasilewskiej 107
Rutkowski Marian, Pionierów 4
Goławska Anna, Warszawska 23
Szczepaniak Stefan, Strzelecka 7
Tyda Józef, Wodna 7

Herbaciarnie

Czechowski Stanisław, Żwirowa 57
Koronkiewicz Helena, Dworcowa 2
Lipińska Michalina, Warszawska 67
Masaczowa Eugenia, Mostowa 5
Talaga Wacław, Tkacka 137
Bogucki Jan, Pocztowa 11
Dmitrejew Stanisław, Fr. Walczaka 53
Kędzielski St., Berger Leon., Wawrzyniaka 12
Kosicki Edmund, W. Wasilewskiej 17

Piwiarnie

Szyngold Grzegorz, Podmiejska 43
Bolechowski Marian, Mickiewicza 10
Churmińska Zofia, Jagiello 68
Chrudińska Leokadia, Grobla 5
Marczuk Bazyl, W. Wasilewskiej 66
Proszek Waleria, Mickiewicza 25
Marczuk Czesława, Chyża 25

Wytwórnice wód mineralnych i rozlewnie piw

Skrzypczak Stanisław, Krzywoustego
Woliński Stanisław, Krzywoustego
Pasierbski Karol, fabryka, Nowe Miasto 2
Bukowski Józef, browar, fabryka, Poczta 45
Czyż Tomasz, Śląska

Rozlewnia Piwa „Robotnik” GORZÓW, ul. Krzywoustego 4.

Rozlewnia piwa - Wytwórnia wód gazowych
DEMESZUK I S-KA

Gorzków/Wartą - Wał Okrzeński 1
poleca: PIWO GRODZISKIE
PIWO POZNANSKIE jasne i ciemne.

Wachalski Albin, Wytw. Wód Miner.,
rozlewnia piwa
GORZÓW, ul. Chrobrego 49.

Sklepy tytoniowe i wódek

Bogucki Marian, skl. tyton., Hawelańska 13/14
Jędrowski Jerzy, skl. tyton., Mieszka I. 47
Byczkowski Fr., sklep tyton., Chrobrego 17
Dobek Wł., sklep tytoniowy, Chrobrego 33
Walczak Józef, sklep tyton., Przemysłowa 46
Grosieniecki A., skl. tyton., W. Wasilewskiej 18
Prochowiak M., skl. tyton., W. Wasilewskiej 112
Chwiańkowska Ł., sklep tyton., Poczta 22
Polski Mon. Tyt., det. sprzed. wyr. tyton.,
Dzieci Wrzesińskich 1
Polski Mon. Tyt., det. sprzed. wyr. tyton.,
Kolejowa 11
Polski Mon. Spir., det. sprz. wódek, 30 Stycznia 2
Polski Mon. Spir., det. sprzed. wódek, Wielka 9

Przedsiębiorstwa przewozowe i materiałów opałowych

Państw. Przeds. Przewoz., W. Wasilewskiej 2
Adamowicz S., przeds. transp. i skład mat.
opałowych, Mieszka I. 7
Zielke Kaz., przeds. przewoz., Warszawska 3
Grajewski Z., przeds. przew., Kręta (Wartowice)
Gombowski Cz., przed. przew., Krzywoustego 1
Luszczew Wasil, przed. przewoz., Mieszka I. 1
Cierny Stefan, przed. przewoz., Koniawska 5
Szafrąński Leon, furmaństwo, Strzelecka
Szafrąński Leon, furmaństwo, Garbary 1
Zabożyński Tadeusz, furmaństwo,
Majewski H. i Łuczak F., Żukowa 1
przeds. dorózkarskie i wywóz nieczystości
Piwociński St., skl. mat. opał., Żegockiego 18
Kolacki L., skład mat. budowl., Żegockiego 3
Ledwożyw Janina, skl. mat. opał., Spokojna 11a
Więckowski Z., „Znicz”, skl. mat. opałowych,
Nadbrzeźna 1
Giczkowski Cz., skl. węgla i drzewa,
Wybickiego 3
Gapiński W., mat. budowl., Śpichrzowa 29
Wrzesiński St., sprzed. węgla i drzewa,
Słowackiego 7

Kalecki W. i Wiśła K., mat. opał., pędne i bud.,
Chyża 1—5

Sklepy żelazne

Matuszewski Stefan, Poczta 56/57

Szafrąński Jan, Skład żelaza i sprz. kuch.
GORZÓW, ul. Wielka 31.

Stacje benzynowe

Ministerstwo Przemysłu
Centr. Produkt. Naft., biuro, plac i skład przy
torze kolejowym, Wawrzyniaka 7
Centr. Produkt. Naft., stacja benzynowa,
Wybickiego róg Chrobrego.

Kioski

Stypińska Janina, Łokietka róg Chrobrego
Wasylenko Michał, Łokietka róg Wybickiego
Rakowska Józefa, Jagielly 20
Chumma Józefa, Jagielly 90
Bogucka Wanda, Pl. Jakóba Wujka
Maciejewski Leon, Mieszka I. róg Słowackiego
Janik Bazyli, Fabryczna róg Zbąszyńskiej
Tadeuszak Ignacy, Fabryczna
Zawadzka Anna, Dworcowa, przy dworcu
Rogoziecki Andrzej, Grobla 69
Szymanowska Emilia, Plac Wolności
Karpiński Stanisław, Armii Czerwonej
Gurbacki Franc., Armii Czerw., skwer miejski
Wegner Ignacy, Chrobrego - Rynek
Kamianiecka H., Chopina róg Armii Czerwonej
Fus Katarzyna, Strzelecka 20
Berger Bolesław, Wawrzyniaka 60
Zychlińska D., Przemysłowa, wejście Parku N.
Janik Kaz., Wał Okrzeński róg Fabrycznej
Pyż Stefan, Wybickiego 1
Kędzielska Stanisława, Fabryczna 8
Sterzel Franciszek, W. Wasilewskiej 52
Bandelak Marian, W. Wasilewskiej 61/62
Płachta Michał, W. Wasilewskiej 97
Bogacka Jadwiga, Wielka przy katedrze

Galanteria i konfekcja

Nuta Stefan, Dworcowa 1
Frąckowiak Kunegunda, Mostowa
Kerker Konrad, Mostowa 1
Szklenik Józef, Mostowa
Kaszlikowski Franciszek, Armii Polskiej 1
Kusiciel Zofia, Braniborska
Sątel Janina, Chrobrego 3
Gałęwska Lucyna, Chrobrego 2
Habicki Wacław, Chrobrego 2
Uścielski Stefan, Chrobrego
Tucholski Józef, Śląska 3
Nowak Władysław, Grobla 1
Węgrzyn Paulina, W. Wasilewskiej 2
Radziejewska Janina, W. Wasilewskiej 1
Wałkowski Władysław, Wodna
Bajan Zofia, W. Wasilewskiej 1
Woronienko Agnieszka, Poczta
Sterczyński Stanisław, Poczta 56

Bogdanowicz Julian, Pocztowa 1
Chmielewska Franciszka, Pocztowa 6
Fronczak Marian, Pocztowa 3
Krańska Stanisława, W. Wasilewskiej 11
Ebert Helena, W. Wasilewskiej 3
Poszwiński Stanisław, Aleja Przemysława

Materiały piśmienne i księgarnie

Tyrakowska Helena, Mieszka I. 21
Kaczmarek Bolesław, Teatralna 43
Wrzesiński Leonard, Chrobrego 27
Ulatowska Alina, Chrobrego 32
Cynkalowski Aleksander, Pocztowa 35
Kuznicka Helena, Pocztowa 5

Sklepy radiowe, elektryczne, rowerów, maszyn do pisania i szycia, zegarmistrzowsko - jubilerskie

Juchacz J., przybory techn. i elektr.-radiowe,
Pionierów
Bydłowski A., rowery, maszyny do szycia,
W. Wasilewskiej 1
Skóra J., przyb. elektr., W. Wasilewskiej
Wruk E., rowery, części i przyb., Wasilewskiej
Futro P., artykuły techn. i elektr., Pocztowa
Józefiak i Kordecki, masz. do pisania i szycia,
Pocztowa
Chełminiak S., części elektr. mech., Warszawska
Kozłowiec W., zegarmistrz - jubiler, Łokietka
Kwiatkowski L., części rad. i elektr., Strzelecka
Zawadzki W., rowery i części row., Warszawska

Kordecki i Józwiak, skł. maszyn do pis. GORZÓW, ul. Pocztowa 7.

Sklepy komisowe

Fahl Kazimierz, Spichrzowa 8
Radziuk Wacław, Szkolna 5
Halka Julia, Chrobrego 25
Piechocki Stanisław, Chrobrego 26
Szczepaniak Stefan, Strzelecka 7
Komarniczak Edmund, Wodna 13
Kwiatkowski Władysław, W. Wasilewskiej 109

Sklepy kwiatów i oranżerie

Maciejewska St., Błażalska P., kwaciarnia
„Szarotka”, Hawelańska
Promiński Fr., kwaciarnia, Wielka
Krański Edward, oranżeria, Chrobrego
Anioł Stefan, kwaciarnia, Łużycka

Zbiornice odpadków

Przybysz Jakób, „Łom”, Zbiorn. łomu GORZÓW, ul. Wawrzyniaka 43.

Girucki Stanisław, Chyża

Różne

P. Zjedn. Przem. Szkl., Szczepańska M. kier.,
szkło i wyroby szkl., Wielka 23
Czugańska H., szkło, porcelana, Grobla 22

Kwikowski Stanisław, Dom towarowy GORZÓW, ul. Wielka 32.

Biezuńska Irena, Dom Towarowy GORZÓW, ul. W. Wasilewskiej 17

Galińska Łucja, Dom towarowy GORZÓW, ul. Chrobrego 23.

Kołodziejczyk W., sklep nawozów sztucz.,
Fabryczna 1-3
Gronowska K., bufet kolejowy,
Dworzec - Gorzów - Mosty
Głowacz R., garaże samoch., Wawrzyniaka 80
Klamut Leon, magiel, Krzywoustego 6
Blindow Maria, magiel, Żukowa 18
Gdula Anna, magiel, Armii Polskiej 26
Sinadzki Teodor, magiel, Jagielly 28
Janicki Fr., biuro podań, Chrobrego 32 z
Janicki F., biuro filatelistyczne, Chrobrego 8
Karaśkiewicz Z., biuro księgowości, Żukowa 10
Necel L., biuro księg. handl., Chrobrego 14/15
Tucholski Józef, sprzed. bamboszy, Śląska 37
Średniawska H., sklep art. gospod., Wodna 9
Pienkos Jan, mydlarnia, W. Wasilewskiej 83
Wegenke T., pralnia, W. Wasilewskiej 113
Kacperski A., handel końmi, Grobla 4
Banaszak Jan, handel końmi, Grobla 10
Syrzyńska H., ziola leczn. skup i sprzed.,
Mieszka I. 24
Stelmasczyk S., sklep dewocjonalii i handel
winem mszalnym, Pocztowa 4
Grams A., biuro księg., Nowe Miasto 19-21
**Jędrzejewska Jan, Wytwórnia obuwia
GORZÓW, ul. Armii Polskiej 21**

Sklepy z narzędziami i artykułami rzemieślniczymi

Bujdo A., przyb. rzemieśln. i fryzj., Łokietka 26
Kałuża Wł., przybory szewskie, Łużycka 34
Szczepaniak K., dodatki szewskie, Mieszka I. 25
Kerker M., przybory fotograf., Mostowa 13
Wasilewski R., przyb. fotogr., Krzywoustego 4a
Kaczorowski J., skóry i przyb. szewskie,
Krzywoustego 26
Ciemniewski S., tapety, farby, kosmetyka,
Pocztowa 12
Gołubski Cz., dekoracja, Pocztowa 22
Jaskulska J., przybory szewskie, Pocztowa 42

Gomuliński Czesł., Skład skór i przyb. szewskich

GORZÓW, ul. Mostowa 5.

Piekarnie

Grysa Edmund, Fabryczna 53
Błaszowski Kazimierz, Jagielly 24
Machnikowski Ludwik, Górna 22
Grajczyk Wiktor, Żukowa 50
Lemski Alfons, Króla Ducha 16
Spółdzielnia „Pionier”, Obotrycka 9
Giczkowski Czesław, Łokietka 35
Warylewski Władysław, Śląska 71

Czaiński Franciszek, Pocztowa 9
 Śledzik Jan, W. Wasilewskiej 79
 Link Kazimierz, Tkacka 129—130
 Dachtera Tadeusz, Wawrzyniaka 4
 Majewski Józef, Przemysłowa 37
 Kostusiak Tadeusz, Chrobrego 14/15
 Młodzik Marian, Mieszka 23
 Ozimski Stefan, Przemysłowa 38
 Leśnik Franciszek, 30 Stycznia 21
 Szymczak Antoni, Wyspiańskiego 8
 Szeliowski Józef, Słoneczna 32
 Tokarz Edward, Chyża 16
 Drzewiecki Władysław, Grobla 66
 Perka Wacław, Jagiełły 63
 Migdalczyk Edmund, Zbąszyńska 15
 Gładych Zygmunt, Warszawska 71
 Tomczak Jan, Chrobrego 32
 Dechert Bronisław, Koniawska 22
 Cieśliński Józef, Armii Czerwonej 15
 Głosik Alfons, Wodna 10
 Zamiar Tadeusz, Chrobrego 21
 Przybył Stefan, Spokojna 65
 Skory Adam, Wawrzyniaka 21
 Bartkowiak Antoni, Przemysłowa 6
 Cwik Edward, Tkacka 51
 Prezgot Lucian, Grobla 26
 Pierański Franciszek, Przemysłowa 45
 Ciesielski Teofil, Mieszka I. 11
 Broń Stefan, Wylotowa 1
 Mąka Jan, Wał Okrzyny 8
 Augustyniewicz Stanisław, Armii Polskiej 32
 Kluczyk Stanisław, Chodkiewicza 1
 Korytowski Antoni, Nowe Miasto 24
 Ciesielski Kazimierz, Chyża 14
 Popiel Eugeniusz, Grobla 46

Rzeźnictwo i wędliniarstwo

Szeliowski Zygmunt, Rzeźnictwo
 GORZÓW, Wandy Wasilewskiej 44.

Bajzerd Edward, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. Wandy Wasilewskiej 49.

Szajkowski Kazimierz, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. 30 Stycznia 12.

Sobczak Józef, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. Pocztowa 16/17.

Piaskowski Franciszek, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. Chrobrego 28.

Krawczyk Józef, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. Chrobrego 24.

Koterwa Teofil, Rzeźnictwo
 GORZÓW, ul. Koniawska 56.

Morcinek Celestyn, Chrobrego 29
 Rutkowski Marian, Wodna 4
 Cwiertniak Wacław, Dworcowa 9
 Pitz Leon, Śląska 71
 Bogucki Walenty, Teatralna 2
 Jasiński Teodor, Fabryczna 64
 Chuderski Tadeusz, Pocztowa 4
 Ratajczak Jan, Fabryczna 38
 Banikowski Stanisław, Armii Polskiej 11

Kostusiak Bronisław, Mieszka I. 54
 Dąbrowski Mieczysław, W. Wasilewskiej 58/59
 Nadolny Józef, Grobla 15
 Markowski Jan, W. Wasilewskiej 8
 Cieślicki Antoni, Mieszka I. 12
 Wiśniewski Sylwester, W. Wasilewskiej 15
 Jus Walenty, Wawrzyniaka 67
 Piotrowski Marian, W. Wasilewskiej 27
 Więzowski Andrzej, Przemysłowa 44
 Łączkowski Marian, Grobla 49
 Świerczyński Władysław, Tkacka 31

Fryzjernie

Wiśniewski Roman, Mieszka I. 18
 Kosicki Stanisław, Armii Polskiej 36
 Sarnecki Fr., Kobak Marian, Wawrzyniaka 4
 Turyński Franciszek, Dworcowa 8a
 Poznań Michał, Dzieci Wrzesińskich 29
 Lutnik Franciszek, W. Wasilewskiej 32

Ciemny Józef, Fryzjer GORZÓW, ul. Wandy Wasilewskiej 10

Stanek Stefan, Łokietka 35
 Antonowicz Piotr, Króla Ducha 17
 Krueger Feliks, Mieszka I. 54
 Dzięgielewski Bernard, W. Wasilewskiej 96
 Borowski Kazimierz, Pocztowa 56/57
 Jonas Benedykt, Chrobrego 29
 Kukawski Janusz, Jagiełły 91
 Lutnik Franciszek, Warszawska 10
 Augiewicz Mieczysław, Wawrzyniaka 23

Zakłady fotograficzne

Piciński Andrzej, Pocztowa 67
 Lubowiecki Antoni, Mieszka I. 64
 Makowski Roman, Chrobrego 32
 Koralewski Sylw., W. Wasilewskiej 18
 Rossławcew Helena, Chrobrego 17
 Dubicki Antoni, W. Wasilewskiej 5-4
 Stolarczyk Władysław, Chrobrego 25
 Ulatowski Roman, Chrobrego 32

Krawiectwo:

Krawiectwo damskie, 30 stycznia 26
 Krawiectwo damskie Łokietka 12
 Zakład krawiecki, Al. Przemysłowa 19
 Krawiectwo męskie, Hawlańska 11
 „ damskie, Mieszka I. 8
 „ damskie, Konopnickiej 11
 „ damskie i męskie, Obotrycka 7/8
 „ Łokietka 12
 „ 30 stycznia 13
 „ męskie Krzywoustego 4
 „ damskie, Armii Polskiej 15
 „ męskie, Krzywoustego 2
 „ 30 stycznia 4
 „ damskie, W. Wasilewskiej 111
 „ damskie, W. Wasilewskiej 45
 „ i czapnictwo, Armii Polskiej 37
 „ męskie i damskie, Mickiewicza 13a
 „ męskie, W. Wasilewskiej 75
 „ Chrobrego 32
 „ męskie, Jagiełły 76

Warsztaty szewskie:

Warsztat szewski, Tkacka 112	
" " Łokietka 34	
" " Mieszka I. 64a	
" " Warszawska 67	
" " Grobla 69	
" " W. Wasilewskiej 50	
" " Przemysława 40	
" " Mieszka I. 2	
" " Mieszka I. 62	
" " Koniawska 69	
" " Pocztowa 64	
" " Mieszka I. 14	
" " Armii Polskiej 21	
" " Pionierów 3	

Wytwórnice obuwia:

Wytwórnice obuwia, Chrobrego 22	
" " Armii Polskiej 14	
" " Chrobrego 25	
" " Dworcowa 10	
" " Chrobrego 36	
" " Jagiełły 66a	
" " Króla Ducha 17	
" " Mieszka I. 20	
" " Króla Ducha 41	

Kamieniarstwo:

Kamieniarstwo, Tkacka 91

Zakłady szklarskie:

Zakład szklarski, Przemysłowa 4	
" " Drzymaly 33	
" " Jagiełły 103	
" " Przemysłowa 43	

Szarman Leon, Szklarnia
GORZÓW, ul. Chrobrego 36.

Stolarstwo:

Zakład stolarski, Młyńska 7	
" " Grobla 78	
" " Warszawska 23	
" " Piastów 1	
" " Mieszka I. 19	
" " Armii Polskiej 38	
" " Mieszka I. 8	
" " Kolejowa 1	
" " Mieszka I. 15	
" " Pocztowa 40	
" " Mickiewicza 14	
" " Dzieci Wrzesińskich 5	
" " Chyża 29	

Kołodziejstwo:

Zakład kołodziejski, 30 stycznia 14	
" " W. Wasilewskiej 73	
" " Młyńska 11	

Zegarmistrzostwo:

Pracownia zegarmistrzowska, Krzywoustego 4a	
" " Młyńska 11	
" " Pionierów 2	
" " Mieszka I. 1	

Kowalstwo:

Warsztat kowalski, Młyńska 11	
" " Jagiełły 20	
" " Armii Czerwonej 10	
" " Wandy Wasilewskiej 77	
" " Kobylegórska 123	
" " Przemysława 93	

Blacharstwo:

Warsztat blacharski, Pocztowa 4

Ślusarstwo:

Warsztat ślusarski, Pocztowa 31	
" " W. Wasilewskiej 95	
" " Warszawska 14	
" " W. Wasilewskiej 50	
" " Pocztowa 65	
" " odlewnia, Wawrzyn. 37/39	
" " Mickiewicza 17	
" " Drzymaly 25	
" " samoch., Wasilewskiej 36/37	
" " Koniawska 61	
" " mech., Wasilewskiej 105	
" " Łazienki 5/6	
" " mech., Mieszka I. 65 a	
" " Armii Polskiej 5/6	
" " mech. Nowe Miasto 16	
" " Nowe miasto 17	
" " mech., Wodna 2	
" " samoch., Łokietka 31/33	
" " Armii Polskiej 38	

Przedsiębiorstwa elektro-techniczne:

Przedsięb. elektro-techniczne, Wasilewskiej 42	
" " 30 Stycznia 11	
" " Żukowa 8	
" " Pocztowa 41	
Zakład radio-techniczny, Krzywoustego 16	
Zakład dekoracyjny, Pocztowa 22	

Zduństwo:

Zduństwo, Młyńska 10	
" " Jeżego 22	

Tapicerstwo:

Zakład tapicersko-stolarski, Pocztowa 56/57	
Zakład tapicerski, W. Wasilewskiej 60	
Pracownia cholewek, 30 stycznia 26	

Zakłady malarskie:

Zakład malarski, Łokietka 29	
" " Jagiełły 101	
" " Pocztowa 15	
" " Jagiełły 64	
" " Mieszka I. 13	
" " Armii Polskiej 38	
Artyst. pracownia malarska, 30 Stycznia 14	
Reparacyjny warsztat mech.-samochodowy.	
Króla Ducha 30	

Warsztat napraw samochodów, motocykli i rowerów:

Warsztat mechaniczny, Łokietka 32/34	
" " Koniawska 55 a	
" " Grobla 9	

Kominiarstwo:

Przedsiębiorstwo kominiarskie, Drzymały 51
" " Słowackiego 2
" " Koniawska 22
Betoniarstwo, Mickiewicza 19/20

Rusznikarstwo, Poczтова 64
Warsztat elektr. inst. sam., Łużycka 32
Rakarnia Dworska 7
Siodlarstwo, Grobla 63
Zakład dekarSKI, W. Wasilewskiej 113

Gubin

Fabryki i przedsiębiorstwa państwowe i pod zarządem państwowym

Tartak parowy, Filipiak Stanisław — m. Gubin, Poznańska 17
Stolarnia mechaniczna, Filipiak Stanisław — m. Gubin, Poznańska 19
Fabryka skarpet i pończoch wełnianych, Świba Jan — m. Gubin, Małokrośnienńska 18
Drukarnia Polska, Mucowski Piotr — m. Gubin, Długa 29
Państwowe Browary w Gubinie, Gulczyński Alfons — m. Gubin, Łużycka 1
Przedsiębiorstwo Traktorów i Maszyn Rolniczych Oddział w Poznaniu, Stacja Gubin, Obrembski Witold — m. Gubin, Lubst 2
Powiatowy Urząd Samochodowy, Tomaszewski Tadeusz — m. Gubin, Roli-Zymierskiego 26
Olejarnia Gubińska, Wojciechowski Zygmunt — m. Gubin, Lubelska 8

Piekarnie — Cukiernie:

Skarczewski Marian, ul. Kaliska 3 — piekarnia
Borowik Jan, Lubelska 1 — piekarnia
Kucharski Wikt., Piaskowa 6 — piekarnia-cuk.
Majczak Franc., Śląska 42, piekarnia-cukiernia
Siwński Józef, Kosynierów 12 — piekarnia
Jaworski Lucjan, Śląska 6 — piekarnia
Lewandowski Jan, Lignicka 1 — piekarnia
Jaworski Franciszek, 3 Maja 12 — piekarnia
Wachowiak Wal., Dąbrowskiego 9 — piek.-cuk.
Nowak Stan., Gen. Sikorskiego 11 — piekarnia
Panchert Józef, Żwirki i Wigury 34 — piekarnia
Siwczak Stan., Żwirki i Wigury 5 — piekarnia

Restauracje — Kawiarnie:

Gołbiowska Janina, Dąbrowskiego 9 — restaur.
Kanarek Henryk, Piastowska 35 — restauracja
Bohaczek Tytus, Piastowska 3 — restaur.-kaw.
Młynarczykowska Bron., Śląska 10 — piwiarnia
Fieldorf Jadw., Gen. Świerczewskiego 4 — kaw.
Ziółek Wanda, Brajersteig 2 — kawiarnia
Górny Marian, Rycerska 8 — restauracja
Łagodziński Stan., Roli-Zymierskiego 7 — piw.
Karpiński Wiktor, Kaliska 6 — restauracja
Augustyniak Eug., Roosevelta 13a — restauracja
Mila Wacław, Śląska 40 — restauracja
Chelmikowski Marian, Śląska 3 — restauracja
Marciniak Leon, Śląska 23 — restauracja
Kozłowski Zygm., Wojska Polsk. 84 — restaur.
Lis Julianna, Wojska Polsk. 84 — restauracja
Ulewicz Janina, Kaliska 33 — kawiarnia
Muszyńska Lidia, Rycerska 2 — kawiarnia
Pacanowski H., Dąbrowskiego 23 — restauracja
Ganowicz Fel., Wojska Polsk. 96 — restauracja
Łagocki Jan, Śląska 104 — restauracja

Sklepy kolonialno-spożywcze:

Lewandowski Marian, Gen. Świerczewskiego 2, kol.-spożywczy
Rzepka Czesław, Piaskowa 3 — kol.-spożywczy
Stelmaszyk Ignacy, Kaliska 2 — spożywczy
Derda Wiktor, Rycerska 11 — kol.-spożywczy
Skórczewski Teofil, Grunwaldzka 18 — kiosk i art. spożywcze
Mięzał Marian, Grunwaldzka 2 — spożywczy
Pawka Antoni, Lubska 1 — spoż.-kolonialny
Nowak Bronisława, Śląska 44 — spoż.-kolon.
Karpiński Wiktor, Kaliska 6 — spożywczy
Gwara Olga, Gen. Sikorskiego 3 — spożywczy
Bajszczak Maria, Śląska 40 — spożywczy
Okuń Zygm., Śląska 42 — winno-kolonialny
Sobierajski Tadeusz, Śląska 12 — owocarnia
Łapiński F., W. Zakrzewski, Śląska 21 — winno-kolonialny
Łyskawa Stan., Roosevelta 4 — kolonialny
Bernolak Jan, Śląska 7 — spożywczo-kolonialny
Gedrowicz Zenobia, Rycerska 36 — spożywczy
Drzewiecki Janusz, Piastowska 33 — spoż.-kol.
Wołyńska Maria, Batalionu Chłopskiego 34 — spożywczy
Powsz. Sp. Roln.-Handlowa, Dąbrowskiego 8 — detal. sprzedaż art. spoż.
Powsz. Sp. Roln.-Handlowa, Piastowska 9 — detal. sprzedaż art. spoż.

Rzeźnictwa:

Kałaczyński Józef, Rycerska 1
Rzepka Mieczysław, Raclawicka
Przychocki Stanisław, Lubuska 16
Zieliński Bernard, Śląska 38
Chmielewski Tadeusz, Wojska Polskiego 82
Rauch Antoni, Rycerska 5
Maran Stanisław, Gen. Sikorskiego 12.

Drogerie:

Dr. Białecki Czesław, Kosynierów 42
Szymczak Wład., Lubska 13 — drogerijno-kol.

Hotele:

Pintera Tadeusz, Łużycka 1
Łagocki Jan, Śląska 104.

Zakłady fryzjerskie:

Jankowiak Zenon, Świerczewskiego 3
Sikorski Stefan, Śląska 23
Kałaczyński Eugeniusz, Rycerska 40
Przewoźniak Leon, Kosynierów 17.

Zakłady stolarskie:

Bryl Józef, Kosynierów 164
Śniatecki K., Kulczak K., Śląska 63
Wojciechowski Stanisław, Grunwaldzka 8 — zakład szklarski.

Zakłady szewskie:

Cebulski Jan, Śląska 54a
Splisgart Edmund, Kaliska 8
Szymański Franciszek, Raclawicka 17
Koza Mieczysław, Wojska Polskiego 88.

Warsztaty ślusarskie:

Derda Roman, Krośmińska 19 — ślusarski
Szostak Antoni, Aleja Roosevelta — kowalski
Ogrodniczek Miecz., Raclawicka 50 — instal.-kott.
Zielewicz Jan i S-ka., Lignicka 25 — ślus.-mech.
Mazurkiewicz Roman, Śląska 3 — ślusarski

Zakłady krawieckie:

Galachowski Stefan, Śląska 5
Marcinkowska Zofia, Roosevelta 8 — damskie.

Wytwórnia wód gazowych:

Raczek Marian, Scheegelnier 13.

Rozlewnia piwa:

Raczek Marian, Lubelska 13.

Olejarnia:

Wojciechowski Zygmunt, Lubelska 8

Przedsiębiorstwo przewozowe:

Mochalski Jan, Śląska 11.

Zakład malarski:

Dworzyński A. i Szulc M., Chrobrego 4

Galanterie:

Dyrekcja Miejscow. Przem., Małokrośnińska 5-8

Fabr. pończoch i skarpet wełnianych:

Skara T. i Grzędzilewski L., Roli-Zymierskiego 22
sprzedaż tow. galanterijnych.

Zakład fotograficzny:

Brzeziński Edmund, Świerczewskiego 14
Derfel Wilhelm, Śląska 15 — zegarmistrz.

Kargowa

Ważniejsze przedsiębiorstwa na terenie m. Kargowa obw. Babimost

Fabryka Cukierków i Budyni „Kargowa”,
Młyńska 27, dzierżawca M. Wojciechowski
Młyn Walcowy, Bardziński Wiktor
Spółdzielnia Spożywców „Pionier Zachodni”
Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik”

Krosno

Przedsiębiorstwa państwowe i pod zarządem państwowym powiatu Krosno n. Odrą.

Elektrownia Krosno n. Odrą,
Państwowy Urząd Samoch., Kolejowa 16
Gorzelnia Bytnica, gm. Bytnica
Gorzelnia Czetowice, gm. Krosno n. Odrą
Młyn wodny Czetowice, gm. Krosno n. Odrą
Młyn motorowo-wodny, Trzebulę gm. Koserz
Młyn motorowo-wodny Wysoka, gm. Koserz
Fabryka sukna, Osiecznica gm. Koserz
Gorzelnia Konotop, gm. Konotop
Młyn wodny Gryżyna, gm. Konotop

Młyn motorowo-wodny J. Muehle, gm. Toporów
Młyn wodny Pomorsko, gm. Nietkowiec
Gorzelnia Syców, gm. Nietkowiec
Młyn wodno-motor., Gęstowiec, gm. Korczyców
Olejarnia Gęstowiec, gm. Korczyców
Mleczarnia parowa Gęstowiec, gm. Korczyców
Młyn wodno-motor., Nowa wieś, gm. Wężyska
Gorzelnia Trzebiechów, gm. Korczyców
Młyn wodny i olejarnia Rzeczyca, gm. Korczyców

Młyn wodny Budynia, gm. Dąbie
Młyn wodny Bobrowice, gm. Strużka
Młyn motorowo-elekt. Krosno n. Odrą
Wytwórnia lemoniady, Zemsz Przemysłowa 80
Browar Zemsz, R. Zymierskiego 5
Mleczarnia Zemsz, Bohaterów 2
Drukarnia Zemsz, Plac Wolności 21
Fabryka włókiennicza Zemsz, Iudert 1
Państwowy Urząd Samoch., Zemsz, R. Zymierskiego 6

Warsztaty mechaniczne, Goręwka
„ mechan., Wieś i Gmina Bytnica
„ ślusarsko-mech., Debersul, Bytnica
„ ślus., Dąbrowa Góra, pow. Krosno
„ mechan., Dąbrowa Góra, pow. Krosno

Sklepy spożywcze Krosno n. O.

Mantas Zofia, Grobla 31
Ksieniewicz, 22-go Sierpnia 15
Andruszewski Leon, Podgórna 1
Bagiński Jan, Bohaterów W. P. 79
Szpitalewski, Podgórna 8
Kocot, Ratuszowa 1
Spółdzielnia „Społem”, Nadodrzańska 7
Spółdzielnia „Jedność”, Bol. Chrobrego 12

Apteka:

Berezowska Adela, Kościuszki 17

Towary krótkie:

Kaseja Józef, Podgórna 12
Konopińska, Podgórna 8

Restauracje:

Budyńska Janina, „Poznanianka”, Nado-
drzańska 1
Graczyk Hieronim, Bohaterów W. P. 7
Rotkiewicz Jadwiga, „Kresowianka”, Roli-
Zymierskiego 63
Szudarek Wład. i Grzyb Barbara, „Adria”,
Poznańska 88
Lis Stanisław, „Obywatelska” Kościuszki 11
Witkowski Feliks, „Przydworcowa”, Gubińska 3
Kapusta, Poczтова
Grzybowski, Poczтова
Kapuścik Wacław, Poczтова 10
Krobski Kazimierz, Słubicka 12

Rzemiosło:

Słomiński Ryszard — Rzeźnictwo, Podgórna 1
Witucki Bolesław — Rzeźnictwo, Słubicka 22
Zakowiak Wojciech — Piekarnia, Podgórna 6
Słomiński Henr. — Piekarnia, Bol. Chrobrego 12
Domański Albin — Piekarnia, Gubińska 2
Nowacki Franciszek — Fryzjerna, Poznańska 7

Wróblewski Jan — Fryzjerna, Roli-Żymierskiego 63
 Kielbik Jan — Elektr. Walki Młodych 5
 Melnik Jerzy — Obuwnictwo, Kościelna 7
 Malinowski — Obuwnictwo
 Andrejewski Józef — Stolarstwo, Bol. Chrobrego 36
 Pluciński — Kowalstwo, Słoneczna 1
 Maćkowiak Jan — Malarstwo, Podgórna 12
 Brzeziński — Zakł. Fotograficzny, Plac Wolności
 Gruszczyński — Centrala Skór, Podgórna 13
 Czerwiński Czesław — Wytwórnia lemoniady, Armii Czerwonej

Międzyrzecz

Piekarnie:

Ludwiczak Cz., Brojce, ul. Fabryczna 23

Warsztaty krawieckie:

Kandulski Winc., Międzyrzecz, Winnica 8
 Świętek Leon, Międzyrzecz, Dworcowa 47
 Puk Waclaw, Międzyrzecz, Jasna 3
 Gizło Jan, Międzyrzecz, Winnica 11
 Blien Krystian, Międzyrzecz, Orląt 1
 Rucioch St., Trzciel, Zbąszyńska 167

Warsztaty szewskie:

Kwaśny Feliks, Międzyrzecz, 30 Stycznia 15
 Malkiewicz Ed., Rogoziniec, gm. W. Dąbrówka
 Musiała Edward, Międzyrzecz, 30. Stycznia 33
 Kufel Henryk, Międzyrzecz, Mostowa 11
 Solarski Józef, Międzyrzecz, Dworcowa 7
 Kuczyński Leon, Trzciel, Szkolna 354
 Sowka Antoni, Międzyrzecz, Mostowa 9
 Blaszyk Józef, Trzciel, Poznańska 34
 Szmidt Stanisław, Trzciel, Obrzańska 29
 Kozber Paweł, Pszczew, Rynek 23
 Packo Leon, Pszczew, Rynek 27
 Owczarczak Jan, Nowy Zbąszyń, Kościelna 28
 Paździorek Feliks, Pszczew
 Blichowski Józef, Bukowiec

Zakłady zegarmistrzowskie:

Kinowski Jan, Międzyrzecz, Mostowa 13
 Kołodziejczak Piotr, Jasiennickie Holendry, gm. Trzciel

Zakłady elektrotechniczne:

Rozwadowski St. i Topol Kazimierz,
 Nowy Zbąszyń, Wojska Polskiego 45
 Marcinkowski Fr., Trzciel, Obrzańska 20
 Ciszynski Bożysław, Międzyrzecz, Dworcowa 26

Warsztaty stolarskie, kołodziejskie i bednarskie:

Nowaczyk Fr., Trzciel, Berlińska 76 (stolarz)
 Nowak Feliks, Pszczew, Poznańska (stolarz)
 Dworczak W., Międzyrzecz, Strzelecka 12 (kołodziej)
 Kymel Edward, Międzyrzecz, Jasna (bednarz)
 Tomaszewski Czesław, Międzyrzecz, Chłodna 16 (stolarz)

Maj Henryk, Międzyrzecz, Skwierzyńska 3 (stolarz)
 Rembacz Fr., Pszczew, Rynek 13 (stolarz)
 Burdnik Józef, Goscikowo, pow. Międzychód (stolarz)
 Mielusz J., Międzyrzecz, Strzelecka 1, stolarz
 Paluszkievicz Hier., Międzyrzecz, Dworcowa 47 (stolarz)
 Milerka Władysław, Bukowiec pow. Międzyrzecz (stolarz)
 Sieszułowski Wincenty, Międzyrzecz, Śląska 60 (stolarz)
 Makowski Władysław, Międzyrzecz, 9. Maja 36 (stolarz)
 Stawiński Józef, Brojce pow. Międzyrzecz, (stolarz)
 Adamiak Józef, Trzciel, Obrzańska (stolarz)
 Paluch Aleksy, Międzyrzecz, Lipowa 9 (stolarz)
 Jabłoński Józef, Brojce, Międzyrzeczka 117
 Zarząd Miejski, Nowy Zbąszyń, W. Polskiego
 Sobczak Piotr, Bukowiec (kołodziej)
 Kędzior Roman, Goscikowo (kołodziej)
 Sikora Jan, Międzyrzecz, Lipowa (szklarz)
 Roszak Tadeusz, Trzciel nr 128 (szklarz)

Ślusarnie:

Mruk Bolesław, Kosieczyn gm. Nowy Zbąszyń
 Krupa Waclaw Brójce
 Lisik Jan, Międzyrzecz, Strzelecka 17
 Trudziński Antoni, Międzyrzecz, Dworcowa 11
 Nowak Stanisław, Pszczew, Poznańska (kował)
 Relikowski Wł., Międzyrzecz, Strzelecka 2
 Hydry Tadeusz, Międzyrzecz, Chrobrego 18
 Terenc Adalbertyn, Goscikowo (kował)
 Szejek Jan, Międzyrzecz, Chłodna 17
 Haluszczak Leon, Pszczew, Rynek 8
 Falarek Stanisław, Bukowiec p. Międzyrzecz
 Żarna Stanisław, Międzyrzecz Spokojna 2
 Papuga Zdzisław, Międzyrzecz, Strzelecka 12
 warsztat instal.-wodny
 Prętki Adam, Międzyrzecz, Orląt 5
 Marciniak Walerian, Trzciel, Berlińska 36
 Grabi Marian, Trzciel, Kościelna 206
 Wieczorek Feliks, Kosieczynie gm. N. Zbąszyń
 Przybylski Antoni, Trzciel, Koszykarska 118 (kował)
 Jenek Tadeusz, Międzyrzecz, Dworcowa 47
 Pawlik Stanisław, Trzciel, Poznańska 34
 Kusior Fr., W. Dąbrówka pow. Międzyrzecz
 Relikowski Eug., Międzyrzecz, Rynek 19
 Woźny Stanisław, Kalawa gm. Goscikowo
 Czech Józef, Międzyrzecz, ul. Skwierzyńska
 Sakson Andrzej, Nietoperek gm. Goscikowo
 Toczyński Rafał, Międzyrzecz, Dworcowa 8
 Mikula Jan, Międzyrzecz, Chrobrego 20
 Talarek Andrzej, Międzyrzecz, Chrobrego 19
 instalacyjno-błacharski
 Kuseja Władysław, Międzyrzecz, Skwierzyńska 4
 reparacyjny - samochodowy
 Grabas Tadeusz, Lagowiec gm. Brojce
 Kędziola Józef, Wielka Dąbrówka
 Radzikowski Adam, Międzyrzecz, Zbąszyńska 6
 zakład mechaniczny

Faindura Paweł, Pszczew, Poznańska 124
kował

Państw. Urząd Samochodowy, Międzyrzecz,
Zbąszyńska 6 (napr. samochod.)

Ostrowski Teodor, Międzyrzecz, Skorupki 6

Patalas Józef, Kosieczyn gm. Nowy Zbąszyń

Nowak Stefan, Stolim gm. Pszczew

Skory Franciszek, Zielonka gm. Pszczew

Adamiak Antoni, Międzyrzecz, 9. Maja 12

Kaźmierowski Czesław, Międzyrzecz, Jasna 6
skład rowerów i maszyn

Wysocki Tadeusz, Międzyrzecz, Dworcowa 25
naprawa radioodbiorników

Warsztaty siodlarsko - tapicerskie:

Szwedek Jan, Międzyrzecz, Strzelecka 21

Chwiłkowski Józef, Międzyrzecz, Jasna

Przedsiębiorstwa budowlane, malarze, dekarze:

Kalek Leon i Ska, Międzyrzecz, Kościelna 10
przeds. budowlane

Pietrzykowski Serg., Międzyrzecz, Poznańska 8
przeds. robót ziemnych

Bobrowski Antoni, Pszczew, Sarcka 2, dekarz

Urbanek Paweł, Trzciel, Poznańska 257, malarz

Cholod Dym., Brojce, Międzyrzeczka 48, malarz

Wojtkowiak S., Międzyrzecz, Skwierzyńska
malarz

Franke Adam, Międzyrzecz, Skwierzyńska 9
prawo prow. robót murarskich

Wolkowiak Stef., Pszczew, św. Jadwigi, malarz

Fajgliewicz August, Międzyrzecz, Dąbrowskiego
dekarz

Judek Franciszek, Międzyrzecz, Dworcowa 36
przeds. kamieniarsko-rzeźbiarskie

Mleczarnie:

Dąbrowski Fr., Międzyrzecz, Zbąszyńska 4

Zakłady fotograficzne:

Suracha Aleks., Międzyrzecz, Kościelna 13

Fryzjerzy:

Tokarski Wacł., Międzyrzecz, Kościelna 17

Różne:

Łuszczarnia i handel wikliną, Trzciel,

Trzcielskich 269, właśc. Kinal Florian

Wittke Florian, Wielka Dąbrowka, obwodowy
mistrz kominiarski

Zjednoczenie Przetworów ziemniaczanych

Brodziec pow. Międzyrzecz

Drukarnia pod zarz. państw., Międzyrzecz

Suszarnia Buraków Ziemińskich, Międzyrzecz

Powiat Międzyrzecz:

Naprawa rowerów, Międzyrzecz, Jasna 6

Warsztat elektro-mech., N. Zbąszyń, Główna 45

„ mechan., Trzciel Odrzańska

„ samochod., Międzyrzecz, Poznańska 3

„ samochod., Międzyrzecz, Strzelecka 6

Naprawa i budowa maszyn rolniczych, Pszczew,
Młyńska 6.

Piła

Fabryka siatek drucianych i części mater.
„Bruno Dreher”, Mireckiego 163

Fabryka maszyn rolniczych (montownia),

„Gustaw Pollert”, Towarowa 12/13

Fabryka produkcji maszyn rewolwerowych
dawn. „Kuehn”, Toruńska 4

Fabryka papy Os. Morawskiego 152

Wytwórnia chemiczno-analit., Mleczna 80 i 82

Fabryka odlewni i warsztaty mechan. „Gustaw
Pollert”, Mireckiego 169

Państwowa roszarnia lnu i konopii,

Os. Morawskiego 154 i 156

Tartak parowy „A. Kutz”, Bydgoska 133

Tartak „Kirschstein”, Bydgoska

Tartak „Stark”, Ludowa 12

Tartak „Kirschstein”, Dąbrowskiego

Wytwórnia materiałów betonowych „Magier”,
Walki Młode 156

Wytwórnia materiałów betonowych i fabryka
papy, Okrzei 15

Warsztaty reparacyjne i montażowe państw.
przedsięb. traktorów i maszyn rolniczych,
Walki Młode

Stolarska wytwórnia mebli, materiałów budo-
wanych i trumien, Marsz. Stalina 18

Wytwórnia stolarsko-budowlana, Ludowa 33

Wytwórnia stolarska, Bieruta 4

Wytwórnia stolarska, Szwajcarska 7

Wytwórnia tapicersko-stolarska, 14 Lutego 15

Chemiczna pralnia i farbiarnia, Garbarska 10
i Wodna 4

Powiat Piła:

Fabryka siatek i części materac. Bruno Dreher,
Piła, Mireckiego 165

Warsztaty samochodowe, Piła, Piekarska

„ ślus.-elektr., Piła, Bydgoska 6

Warsztat kowalsko-mechan. Piła, Bieruta 31

„ kowalsko-mechan., Piła, Piekarska 3

„ ślus.-mechan., Piła, Więźniów Ośw. 4

„ ślusarsko-mechaniczny i sklep, Piła,
14 Lutego 42

„ mechaniczny, Piła, św. Teresy 7

„ ślusarsko-mechan., Piła, Bieruta 15

„ ślus.-mechan., Piła, Bydgoska 36

„ ślus.-instal., Piła, Końska 28

„ ślus.-mechan., Piła, Bydgoska 113

„ spawal., Piła, Śląska 11 i

„ ślus.-mechan., Piła, Konarskiego 38

„ samochod. i stacja benz. Piła, Okrzei 1

„ samochod., Piła, Walki Młode 42

„ samochod. Piła, Roli-Zymierskiego 5

Fabr. Maszyn Roln. i Odlewnia „Pollert”, Piła,
Towarowa 12/13

Warsztaty mechan. „Kühne”, Piła, Toruńska 4

Pszczew

pow. Międzyrzecz:

Krajewski Roman, Tartak parowy, ul. Dworcowa

Furmanek Józef, restauracja, Dworcowa

Kukuła Bolesł., młyn elektr. Szkolna
 Bobrowski Antoni, dekarstwo, Szarecka
 Sroka Teodor, krawiectwo, Szkolna
 Murzynek Józef, krawiectwo, Kościelna
 Doraciński Edw., sklep spoż., pl. Zjedn. Narod.
 Kozber Paweł, szewctwo, „ „ „ „
 Paździorek Feliks, szewctwo „ „ „ „
 Paćko Leon, szewctwo, „ „ „ „
 Banachowicz A., piekarnia, „ „ „ „
 Kubiś Franc., sklep spoż. „ „ „ „
 Waberski Robert, zakł. fryzj., „ „ „ „
 Hałuszczak Leon, zakł. ślus., „ „ „ „
 Wroz Halina, restauracja, „ „ „ „
 Nowak Józef, rzeźnictwo, Poznańska
 Wicenty Franciszek, rzeźnictwo, Poznańska
 Nowak Feliks, zakł. stolarski, Poznańska
 Kowalska Gertruda, zakł. fryzjerski, Poznańska
 Michałek Jan, restauracja, Poznańska
 Wojcicki Antoni, piekarnia, Zamkowa
 Fandura Paweł, warszt. kowalski, Poznańska
 Gwizdał Kazimierz, piekarnia, Poznańska
 Sobiak Stan., warszt. rymarski, pl. Zjedn. Narod.
 Nowak Stan. warszt. kowalski, Zamkowa
 Gomula Franciszek, restauracja, Zamkowa
 Mrozek Leon, warsztat kołodziejski, Zamkowa
 Walkowiak Stefan, zakł. majarski, Jadwigi
 Pujanek Bronisław, zakł. ślusarski, Młyńska
 Farat Jan, zakł. fryzjerski, Targowisko.

Rypin

Cukrownia Ostrowite, Ostrowite, gm. Radomin
 Garbarnia Rypińska, Rypin, ul. Toruńska
 Gorzelnia Okalewo, Okalewo, gm. Okalewo
 Okr. Mleczarnia „Samopomoc Chłopska“, Ry-
 piń, Mleczarska 24
 Fabr. Płatków Kartoflanych, Bocheniec gmina
 Radomin
 Tartak Parowy, Skrwilno, gm. Skrwilno
 Cegielnia, Rusinowo, gm. Strzygi
 Fabryka Wód Gazowych i Rozlewnia Piwa,
 Rypin, Garncarska 2

Schlichtyngowa

Sklepy spożywcze:

Świątek Stanisław, Rynek 46
 Nowak Leon, Rynek 47/8
 Połoszyk Stanisław, Rynek 116
 Falkowski Konstanty, Wolności 1
 „Spółnota“, Rynek 118
 Knaflewska Ludwika, Głogowska 67

Restauracje:

Starzyński Franciszek, Rynek 54
 Nowak Leon, Rynek 47/8
 Pawilojo, Edw. i Szymakowski, Wolności 33

Rzeźnictwo:

Błaszkowski Józef, Rynek 53
 Pomin Józef, Wolności 4
 Klak Franciszek, Głogowska 60

Piekarnie:

Łabędzki Jan, Rynek 121
 Łajewski Wacław, Wolności 6

Stolarnie i kołodziejstwo:

Pelczyk Stanisław, Wschowska 88
 Synarecki Roman, Rynek 75
 Michalski Leon, Głogowska 58
 Góral Mieczysław, Miodowa 34

Fryzjerstwa:

Klemm Edmund, Rynek 50

Garbarnia:

Czerwiński Stanisław, Miodowa 21/22

Ogrodnictwo:

Kaluźny Franciszek, Polna 80

Warsztat siodlarski i rymarski:

Kulczak Władysław, Kościelna 108
 Pawlak Antoni, Rynek 52

Warsztaty ślusarski i kuźnia:

Pomin Władysław, Głogowska 140
 Baczkowski Bronisław, Rynek 76

Szewstwo:

Budziński Wawrzyn, Wolności 3
 Wątroba Marian, Kościelna 112

Warsztaty zegarmistrzowskie:

Raczycki Bolesław, Wolności 32
 Smyczkowski Józef, Wolności 29

Apteka:

Rynek 72

Krawiectwo:

Schoenknecht Feliks, Kościelna 104a

Sprzedaż gazet:

Korepta Jan, Rynek 49

Skwierzyna

Wykaz przedsiębiorstw państwowych pow. Skwierzyńskiego.

Państw. Przeds. Traktor. i M. Rolniczych,
 Skwierzyna, Poniatowskiego
 Pow. Urząd Samoch., Skwierzyna, Kościelna 4
 Zjednoczenie Energetyczne, Błędzew gm. Skw.
 Zjednoczenie Przem. Drzewn., Skwierzyna,
 Poznańska 12
 Warsztaty samochodowe, Skwierzyna
 „Hanomag“, warsztaty samochod., Skwierzyna

Wykaz przedsiębiorstw pod zarządem państwowym

Piotrowski E, Skwierzyna, Lipowa 46, stolarnia
 Kłapiński Wł., Skwierzyna, Podgórna 13/14,
 stolarz
 Król Jan, Skwierzyna, Stalina 64, stolarz
 Kasperski St., Skwierzyna, Stalina 24, stolarz
 Meissner St., Błędzew, p. Skwierzyna, stolarz
 Iwaniszewski St., Skwierzyna, Ogrodowa 2,
 zakł. ślusarsko - monterski

Ślubice

Urzędnicza Spółdzielnia Spożywców „Pionier”,
Armii Czerwonej 3
Powiatowy Urząd Samochod., Armii Czerw. 13
Spółka przewozowa „Sokol”, Pl. Wolności 33
Bak, warsztat mechan., Roli-Zymierskiego 59
Lubuska Zbiornica Surowców, Żelazna 9
Samopomoc Chłopska, Plac Poległych 22
Jasiński, stolarnia, Słowackiego 4
Młyn elektryczny, Środkowa 12

Powiat Ślubice:

Warsztat reper. motocykli i rowerów, Ślubice,
Roli-Zymierskiego 5
Warsztat reperac. maszyn rolniczych Ślubice,
Armii Czerwonej 17
Warsztat reperac. maszyn rolniczych, Ślubice,
Żelazna 1/2
Warsztat reperac. maszyn rolniczych, Ślubice,
Roli-Zymierskiego 8
Fabr. maszyn „Bohr”, Ślubice, Słowackiego 3

Powiat Sulęcín:

Fabr. wyrobów metalowych, Gmina Słońsk,
Poznańska
Warsztaty mechaniczne Gmina Długoszyń
gr. Żersko
Warsztaty napraw samochodów
Toruń Lubuski, Dworcowa 50
Warsztaty napraw samochodów. Gmina Słońsk
Poznańska
Zakł. instalacyjne Gmina Łagowo, Chrobrego 3
Zakład elektro - mechaniczny Toruń Lubuski,
Warszawska 8
Fabr. maszyn roln. Toruń Lubuski, Poznańska 1

Strzelce

Przedsiębiorstwa przemysłowe pod zarządem państwowym

Fabryka wyrobów prasowanych papierowych
Drezdenko — Nowe Miasto
Krochmalnia Bobrówko
Przedsieb. Budowl. „Postmann”, Drezdenko
Tartak Gurki
Tartak „Hempel” Muehlendorf
Państw. Przedsieb. Traktorów i Maszyn Roln.
Strzelce
Fabryka pogłębiarek „Polenski”, Kurowo
Fabryka i odlewnia maszyn rolniczych „Kuehl”
Drezdenko

Powiat Strzelce:

Warsztat samochodowy „Obel”, Drezdenko,
Marsz. Stalina 45
„reparacji maszyn rolniczych, Drezdenko,
Poniatowskiego 23
mechaniczny, Strzelce
Warsztat ślusarsko-samochodowy, Drezdenko,
Nowy Rynek 5

Warsztat ślusarsko-samochodowy, Drezdenko,
Poniatowskiego 23
Odlewnia żelaza i Fabryka maszyn „Kühl”,
Drezdenko, Fordamska 7

Świebodzin

Kupiectwo:

Wędrzychowski Wojciech, Głogowska 8
Niznikiewicz Józef, Głogowska 21
Fertsch Bogumił, Głogowska 26
Niznikiewicz Ferdynand, Głogowska 19
Goderski Leon, Głogowska 6
Fabisiak Pelagia, Głogowska 17
Michalak Ryszard i Kar., Głogowska 26
Mróz Ferdynand Głogowska 18
Pupkowa Stanisława, Głogowska 26
Hajniuk Teofil, Głogowska 28
Muczyn Kazimierz, Głogowska 12
Wojnicz Edward, Głogowska 13
Szulc Władysław, Kilińskiego 3
Urbanowicz Elżbieta, Kilińskiego 17
Izygiewicz i Janusz, Kilińskiego 18
Monkiewicz Maria, Kolejowa 4
Zongołowicz Helena, Kolejowa 4
Karczmarek Władysław, Kościelna 2
Pawłowski Romuald, Kościelna 8
Piotrowski Jan i Wetyczko, Kolejowa 10
Nowicki Kazimierz, Kolejowa 7
Mojciewicz Władysław, Krosieńska 46
Centt Wł. i Danek El., Kościuszki 7
Morze Katarzyna, Łużycka 3
Bocian Stanisław, 1-go Maja 25
Leczykiewicz Pelagia, 1-go Maja 21
Iwanowa Eugenia 1-go Maja 6
Żytkowski Florian, 1-go Maja 19
Sobańska Halina, 1-go Maja 2
Lipski Julian, 1-go Maja 7
Sleziak Tomasz, 1-go Maja 4
Wynarczyk Michał, Miła 69
Malukiewicz Zofia, Paderewskiego 17 a
Bulach Jan, Rynek 11
Kepe Helena, Rynek 7
Szydłowski Bohdan, Rynek 28
Luka Czesław, Stalina 3
Olejnik Ludwik, Stalina 31
Niznikiewicz Rudolf, Stalina 36
Hołyński Józef, Stalina 32
Wasilewski Dominik, Stalina 17
Karczmarek Władysław, Stalina 20
Skalska Maria, Stalina 23
Gajowy Jakób, Stalina 35
Szysz Rudolf, Stalina 5
Rejmont Jan, Plac Wolności 3
Olejnik i Kolosowska, Plac Wolności 2
Wazgird Halina, Zymierskiego 4
Francuszkiewicz Władysław, Zymierskiego 52
Roszkowski Władysław, Zymierskiego 33
Bryczkowska Antonina, Zymierskiego 50
Wierzbiński Napoleon, Zymierskiego 25
Baranowski Kazimierz, Zymierskiego 16
Cedrowski Józef, Zymierskiego 15

Świeboda Maria, Żymierskiego 56
 Kazimierzak Stanisław, Żymierskiego 1
 Stasiłowicz Bronisław, Żymierskiego 54
 Czerniawski Franciszek, Żymierskiego 42 a
 Adamski Edward, Żymierskiego 20
 Czerniawski Franciszek, Żymierskiego 42a
 Soczewka Wacław, Żymierskiego 9
 Malinowski Ludwik, drogeria, Kilińskiego 16
 Bąkowski Jan, drogeria, Rynek 10
 Ceglarek Stanisław skład ogrodnicy, Kilińskiego 1
 Roszczuk Bron., skład żelaza starego, Łużycka 18
 Żołędziowski Włodzimierz, skład żelaza i narzędzi, 1-go Maja 5
 Zarzycka Stan. handel komisowy, 1-go Maja 11
 Państw. Monop. Spir., sprzedaż wyrobów państwowego mon. spir., Rynek 9
 Szymczak Władysław, skład papieru i ksiąg., Rynek 24
 Król Konstanty, kiosk, Poznańska r/Stalina
 Wędrychowski Wojciech, kiosk, Stalina 21
 Plichta Aleksandra, skład ryb, 1-go Maja 15
 Nowacki Wład., skład drobiu i nabiału 30-go Stycznia 22 a
 Wąlkowiak Józef, skład rowerów, Plac Wolności 24
 Spółdz. Powiat., biura, Głogowska 1
 " " kolonialna, Kościelna 12
 " " Dom handl. kol., Łużycka 1
 " " mleczarnia, 1-go Maja 13
 " " sklep handlowo-kolonialny, Żymierskiego 23

Restauracje:

Liminowicz Henryk, Pl. Browarniany 1
 Pacak Kornelia, Głogowska 24
 Wierzbowska Aleksandra, Gogowska 27 a
 Rumin Władysław, Głogowska 1
 Kozłowski Józef, Głogowska 15
 Dąbrowski Jan, Henryk, Kawaleryjska 9
 Andrzejewski Władysław, Kościelna 6
 Kotecka Prakseda, Ługowska 2
 Pawlak Walenty, 1-go Maja 16
 Grzymisławski Bolesław, Miła 9 a
 Wojciechowski Józef, Rynek 19
 Galimska Apolonia Rynek 13
 Piechocki Michał, Stalina 38
 Kozub Jan, Stalina 2
 Makowski Jan, Stalina 7
 Waligóra Stanisław, Stalina 5
 Jodko Antoni, Stalina 13
 Jankowska Anna, Wiejska 3
 Brańska Stefania, Pl. Wolności 3
 Ostrowska Maria, Pl. Wolności 11
 Fechner Edward, Żymierskiego 43
 Goca Stanisław, Żymierskiego 47
 Zawadzki Józef, Stalina 24

Rzeźnictwo:

Czerek Walenty, 1-go Maja 6
 Zantkiewicz Kazimierz, Rynek 4
 Ikiert Feliks, Rynek 25
 Gielniak Edmund, Stalina 4

Feige Jan, Stalina 26
 Wesołowski Walenty 30-go Stycznia 21
 Suwalski Antoni, Wałowa 7
 Sierawski Kazimierz, Pl. Wolności 10
 Rudzki Władysław, Pl. Wolności 4
 Zydr Józef, Żymierskiego 49
 Podlecki Adam, Żymierskiego 34
 Darowany Józef, Miła 20

Piekarnie:

Simon Alojzy, Pl. Browarniany 1
 Jerenkiewicz i Sawicz, Kawaleryjska 8
 Urbanowicz Aleksander, Miła 11
 Wiwczaruk Marian, Miła 17
 Kozłowski Wojciech, Rynek 13
 Mizgalski Jan, Stalina 12
 Gracz Ignacy, Wałowa 6
 Świergiel Franciszek, Żymierskiego 3
 Prymelski Antoni, Żymierskiego 22
 Popowicz Michał, Żymierskiego 27
 Kasperski Roman, Stalina 39

Rozlewnie piwa:

Olejniak Józef, 3-go Maja 1
 Jęczmionka Józef, Plac Wolności 13
 Grzechulski Jan, Żymierskiego 48
 Stanek Ludwik, olejarnia, Młyńska 3

Ślusarnie:

Wojciechowski Zygmunt, Kilińskiego 2
 Walczak Stanisław, Krosieńska 38
 Witoński Stanisław, Miła 86
 Kauch Ant. i Milewski, Rynek 14
 Mikulski Wacław, Pl. Wolności 8
 Rohaczewski Edward Stalina 16 a
 Podlipski Julian, Stalina 23
 Dembiński Zygmunt, kowal, Krosieńska 42
 Góra Stefan, kowal, Żymierskiego 55
 Kurzawa Franciszek, stolarz, Krosieńska 14
 Nowicki Bolesław, stolarz, Łużycka 9

Szewstwo:

Gierasimowicz Adolf, Głogowska 9
 Gierasimowicz Wilhelm, Kilińskiego 4
 Szypowicz Julian, Kościelna 1
 Kopeć Cz. i Kopeć P., 1-go Maja 22
 Herasimowicz Henryk, Stalina 19
 Wawrzyniak Antoni, Żymierskiego 11
 Karmiński Marian, cholewkarstwo, Plac Wolności 2
 Lewandowski Maks., malarz, Cegielniana 6

Fryzjerie:

Galas Stanisław Głogowska 20
 Korzeniewski Jan, Kościelna 13
 Niechwiecka Elżbieta, damska, 1-go Maja 1
 Zakrzewski Michał, Pl. Wolności 7
 Szymkow Jan, Żymierskiego 10
 Chowaniec Antoni, Żymierskiego 21
 Chmielnicki Ludwik, Krosieńska 2
 Paliński Antoni, Łużycka 40

Elektro-mechanika:

Roj Michał, Głogowska 27
 Fropimiak Mikołaj, Rynek 6

Babs Paweł, Żymierskiego 42
 Sobkowiak Stan., tapicer-siodł., Żymierskiego 51
 Nogajewski Wojciech, tapicer-siodł., Rynek 12
 Pieciun Helena, pracown. kapeluszy damskich,
 1-go Maja 8
 Proch Franciszek warsztat budowy pieców,
 Studencka 7
 Leszczyński Adam, introlig., Żymierskiego 43
 Lachowiecki Karol, szklarz, Żymierskiego 2
 Ciesielski Stefan, spedytorstwo, Stalina 34

Fotografowie:

Prokopowicz Zygmunt, fotograf, Głogowska 26
 Lipiński Józef, fotograf, Rynek 10
 Bryczkowski Ark., fotograf, Żymierskiego 57

Zegarmistrze:

Chruściński K., zegarmistrz, Głogowska 16
 Gonczarow Mikołaj, zegarmistrz Stalina 28
 Wagner Miecz., zegarmistrz, 1-go Maja 9

Powiat Świebodzin:

Warsztat naprawy narzędzi roln., Świebodzin,
 Krosińska 38

Trzcianka

Fabryka Mebli, Matejki 23,	państwowe
" " Żeromskiego 3	"
Zakł. tokarsko-drzewny, Wałczewska 12	"
Zakład stolarski Szopena 5	"
" " Żeromskiego 32	"
" " Żeromskiego 36	"
" " Mickiewicza 54	"
" " Os. Kadłubka 3	"
	p. zarz. państw.
" " Dąbrowskiego 30	"
" " Dąbrowskiego 50	"
" " Dąbrowskiego 62	"
" " Konopnickiej 10	"
" " Konopnickiej 11	"
" " Konopnickiej 12	"
" " Wałczewska 31	"
" " Żeromskiego 11	"
" " Mickiewicza 15	"
" " Mickiewicza 54	"
" " Matejki 13	"
" " Kopernika 14 P. Prz. Drzewny	"

Różne:

Zjedn. Przem. Włókien., Przemysłowa 75
" " " Przemysłowa 73
" " " Przemysłowa 65
" " " Krak. Przedm. 2
" " " Em. Plater 5
" " " Em. Plater 9
" " " Kolejowa 1
Zjedn. Przem. Bud. Kilińskiego, fabr. dach.
" " " Przemysłowa 50, Fabr. cegły
" " " Kolejowa, Fabr. cegły

Tartak	Wałczewska 65	państwowe
"	Wałczewska 47	"
"	Grunwaldzka	"
"	Czarnkowska 10	"
"	Czarnkowska 30	"
"	Wieleńska 1	"

Krzyż:

Zakład stolarski, Stalina 5	p. zarz. państw.
" " Stalina 76	" "

powiat:

Zakład stolarski Kuźnica,	pod zarz. państw.
Tartak Krzyż,	państwowe

" Biała,	"
" Nowe - Ujście	"
" Żelichowo	"
" Dzierżezno - Wielkie	"
" Karolina	"
" Dębogórz	"
" Jędrzejewo	"
" Kuźnica	"
" Wieleń Póln.	"
" Mniszek	"

Zakład ślusarski Krzyż, Poznańska 76
" " Krzyż, Al. Wolności 77
" " Wieleń Póln.

Gorzelnia Biała
" Kuźnica
Rakarnia Jędrzejewo
Cegielnia Folsztyn

Powiat Trzcianka:

Zakład mechan., Krzyż, Marsz. Stalina
Warsztat mechan., Krzyż, Aleja Wolności 78
Zakład samochodowy, Trzcianka, Moltkestr. 5
Zakład mechaniczny, Wieleń Pln.

Wschowa

Cukrownia Wschowska
Zjednoczenie Przemysłu Cukrowniczego,
ul. M. Koniewa
Browar Wschowski przy ul. Kazimierza Wielk.
Fa Leszczyński, Jagiellońska 12/14

Powiat Wschowa:

Przedsiębiorstwo instal.-studniarskie, Wschowa,
Kazimierza 6/8
Przedsięb. instal.-blach., Wschowa, Pocztowa 15

Żemsz

Zjedn. Przem. Bud., Kolejowa 4, Fabr. szamot.
" " " Kolejowa 4, Fabr. ceg. kaf.
Państw. Zakł. Graf., Pl. Wolności 21, drukarnia
Zarząd Miejski, Pl. Wolności, Urz. Miejski
" " " Gazownia
" " " Szpital
" " " Szkoła
" " " Młyn
" " " Pl. Wolności 26, Z. Śl. mech.
Biuro energetyczne, M. Roli-Żymierskiego 14
P. U. S., M. Roli-Żymierskiego 3

Zakłady stolarskie:

Zjedn. Przem. Mat. Bud., Przemysłowa 45
Centr. Zw. Przem. Włókien., Poznańska 47
Marczuk Michał, M. Stalina 6
Bułkowski Stanisław, Sienkiewicza 4

Zegarmistrze:

Kujawowicz Stefan, Krak. Przedmieście 30
Gruszka Jan, Kopernika 22

Zakłady szewskie:

Herz Piotr, Kopernika 10
Specjalski Jan, Kopernika 27
Józkowiak Jan, Krak. Przedm. 39
Szczepaniak Wład., Pl. Wolności 33
Małecki Stanisław, Pl. Wolności 15
Wajeman Luzer, Nowy Świat 14
Cymbaluk Mojżesz, Przemysłowa 84
Ciślak Józef, Krak. Przedm. 29
Cepelik Antoni, Krak. Przedm. 23
Derdowski Konst., Poznańska 51
Stelmaszyk Jan, Krak. Przedm. 20

Fabryka lemoniady i rozlewnia piwa:

Waligóra Piotr, Przemysłowa 80

Apteki:

Zdżarski Antoni, Pl. Wolności 17

Drogerie:

Bielerzewski Ludw., Pl. Wolności 5
Sikora Gracjan, Krak. Przedm. 16

Składy delikatesów:

Skibniewski Ignacy, Pl. Wolności 12

Składy kolonialne:

Lilejkis Stanisław, Kopernika 23
Stelmaszyk Teofil, Kopernika 31
Łyś Maria, M. Roli-Zymierskiego 12
Krzymowski Adam, Pl. Wolności 13
Mrówczyńska Zofia, Krak. Przedm.
Brejak Leszek, Kopernika 7

Składy spożywcze:

Łyś Maria, Kopernika 5
Szurmak Zofia, Krak. Przedm. 4
Modzelewski Feliks, M. Roli-Zymierskiego 8
Wójtowicz Halina, Nowy Świat 32
Bieganiak Anna, Nowy Świat 32
Wielgus Kazimierz, Krak. Przedm. 22
Puczyńska Helena, Krak. Przedm. 10
Niedzielski Kazimierz, Krak. Przedm. 16
Łysiak Cecylia, Kopernika 22
Dąbrowski Teodor, Kopernika 1
Krązek Tadeusz, Kopernika 19
Tluk Serabina, Krak. Przedm. 15
Dobierska Janina, Nowy Świat 10
Jakubisiak Stefan, Pl. Wolności 20
Jakubiak Helena, Krak. Przedm. 12
Kałach Maria, Krak. Przedm. 2

Ipółdzielnia „Zgoda” Krak. Przedm. 32
Czajewski Adam, Kopernika 16
Mysiał Janina, Kopernika 4
Zdziłowska Anna, Kopernika 20

Hotele i restauracje:

Hajek Edward, M. Roli-Zymierskiego 4
Zub Józef, Krak. Przedm. 17
Czamański Józef, Krak. Przedm. 15
Peliński Władysław, Nowy Świat 9
Wienczek Leopold, Nowy Świat 11
Białek Anna, Wrocławska 47
Siejka Ryszard, Pl. Wolności 6
Szymczak Florian, Przemysłowa 4
Popowski Stanisław, Krak. Przedm. 15
Wajland Józefa Kościuszki 18

Owocarnie:

Kopaniówna Wiktoria, Krak. Przedm. 4
Głyda Cecilia, Kopernika 11

Składy tytoniowe:

Lukasiewicz Jarosław, Pl. Wolności 23
Czacmarczyk Kazim., Krak. Przedm. 4
Żygadło Edward, Krak. Przedm. 35

Jadłodajnie:

Mysiał Ludwik, Nowy Świat 15

Stołówki:

Zjedn. Przem. Włókien., Krak. Przedm. 27

Składy konfekcji damskiej:

Marcinik Kazimiera, Pl. Wolności 22

Składy wódek:

P. M. S., Krak. Przedmieście

Składy żelaza:

Stelmaszyk Jan, Krak. Przedm. 40/41

Składy komisowe:

Szull Maria, Krak. Przedm. 11
Grębowska Stanisł., Kościuszki 3

Księgarnie i skł. art. pisemnych:

Rakowski Jerzy, Pl. Wolności 13
Michalak Janina, Krak. Przedm. 1
Bielerzewska Janina, Pl. Wolności 14
Wlekły Franciszek, Krak. Przedm.

Składy sprzedaży nasion:

Szajkowski Edmund, Krak. Przedm. 7
Kubachowa Jadwiga, Nowy Świat 3

Kioski:

Łysiak Cecilia, Zieleniecka 22
Gołębiowski Eugen., Kopernika 17

Piekarnie:

Sienkiewicz J., Krak. Przedm.
Brzozowski Bol., 22. Lipca 45
Tylus Władysław, Krak. Przedm. 1
Najmanowicz Cz., Krak. Przedm. 43

Jagielski Marian, Krak. Przedm. 26
 Dąbek Władysław, B. Chrobrego 37
 Wolniak Jan, Nowy Świat 34
 Matyja Jan, Walki Młodych 29
 Goźdz Edward, M. Roli-Zymierskiego 31
 Borkowski Stan., M. Roli-Zymierskiego 31
 Urbaniak Józef, Al. Ujazdowskie 2
 Baranowski Jan, Kopernika 24
 Chodupski Franc., Warszawska 63
 Janowski Włodz., Wrocławska 46
 Dudek Marian, Przemysłowa 18

Zakłady rzeźniczek:

Krygiel Władysł., Kopernika 30
 Konatowski Miecz., Krak. Przedm. 38
 Szajkowski Tadeusz Krak. Przedm. 11
 Adamski Bolesł., Krak. Przedm. 34
 Włodarczyk Jan, Krak. Przedm. 23
 Ratajczak Flor., Wrocławska 1
 Jerzykiewicz W., Przemysłowa 20
 Kwapiszewski W., Przemysłowa 87
 Ciężniński Walenty, Kościuszki 14
 Niemcewicz Mich., Roli-Zymierskiego 6
 Lejman Wacław, Nowy Świat 2
 Matyja Stefan, Piotrowska 8

Zakłady naprawy rowerów:

Sowiński Stefan, B. Chrobrego

Zakłady malarskie:

Kaczmarek Henryk, Mickiewicza 16

Zakłady elektrotechniczne:

Namontowicz Zygmunt, Krak. Przedmieście 14
 Twórz Stefan, Nowy Świat 8
 Broda Jan, Nowy Świat 7

Zakłady fryzjerskie:

Bachmelski Bolesł., M. Roli-Zymierskiego 28
 Ratajczak Jan, Nowy Świat 17
 Górski Stanisław, Nowy Świat 14
 Gołębiowski Eugen., Kopernika 17

Czarnecki Jan, Pl. Wolności 7
 Sierszalski Czesł., Krak. Przedm. 24

Zakłady fotograficzne:

Planocys Józef, M. Roli-Zymierskiego 26

Zakłady krawieckie:

Imbiński Stanisł. Krak. Przedm. 28
 Krzywda Stanisław, Kościuszki 6
 Zarzycka Danuta, Krak. Przedm. 36
 Byczek Genowefa, Krak. Przedm. 24
 Nurkowska Janina, Kościuszki 17
 Bielski Stanisław, Nowy Świat 5
 Epsztajn Izaak, Kościuszki 11

Zakłady kowalskie:

Jaworek Rudolf, Przemysłowa 96
 Kosowski Bronisl., Warszawska 74
 Włodarczyk Bolesł., M. Roli-Zymierskiego 29
 Warsztat kowalski, Zemsz, Roli-Zymierskiego 29
 „ blacharski, Zemsz, Nowy Świat 7
 „ ślusarski, Zemsz, Roli-Zymierskiego 11
 „ blacharski, Zemsz, Em. Plater 10
 Fabr. armatur „Zemtin“, Zemsz, Przemysłowa 12

Zakłady kominarskie:

Kmisiak Franciszek, Zamkowa 9

Zakłady ślusarskie:

Laskowski Adam, Zamkowa 11
 Zieliński Wacław, Murmann 3
 Gościło Jan, Nowy Świat 6
 Witaszek Władysław, M. Roli-Zymierskiego 11
 Lasowski Bronisl., Przemysłowa 95
 Bogucki Józef, Krak. Przedm. 9

Zakłady szklarskie:

Sodalewski Kazim., Nowy Świat

Zakłady blacharskie:

Odbiezałek Józef, Em. Plater 10

Przedsiębiorstwa przewozowe:

Matuszczak Jan, Przemysłowa 91

Zielona Góra:

Polskie Zakłady Akustyczne, Zielona Góra
 „Asdecker“, Zielona Góra, Dolina Zielona 8
 „Otto Bohr“, budowa studzien i kanalizacji,
 Zielona Góra

Sklepy spożywczo-kolonialne:

Eier Karol, 3-go Maja 44
 Dolczewski Kazimierz, Szeroka 63
 Pawlik Piotr, Sulechowska 20
 Skrzypczak Franciszek, Szeroka 21
 Pietkun Zofia, 3-go Maja 83
 Gorolnik Mieczysław, 3-go Maja 8
 Baksalary Feliks, Wandy 30
 Szymkowiak Władysław, Pionierska 88
 Ciepomka Krystyna, Pionierska 94, 95
 Maraszak Marian, Matejki 8
 Sztuder Stanisław, Dąbrowskiego 1
 Witkowski Wacław, Zeromskiego 6
 Dzieżgowski Józef, Sienkiewicza 18

Gendera Władysław, 3-go Maja 21
 Kasprzak Marian, Pocztowa 1
 Witkowski Ludwik, 3-go Maja 9
 Sikorski Antoni, Plac Zgody 5
 Piątek Feliks, Pionierska 69
 Plaszek Agnieszka, Szpitalna 29
 Sabczak Wanda, Plac Lenina 16
 Hudziński Ludwik, Wrocławska 10
 Szeszuta Stanisław, Krakusa 46
 Zwakowska Wanda, Pionierska 30
 Kuziołek Stanisław, Szosa Sulechów 5
 Lechniak Władysław, Księża Skargi 2
 Gołąbek Ignacy, Pionierska 52
 Klonowska Zofia, Pionierska 42
 Styperkowa Anna, Rynek 12
 Gaga Florentyna, Pionierska 60
 Targowski Bogdan, 3-go Maja 42
 Bogacz Jan, Szeroka 48
 Styczyńska Stefania, Szpitalna 21

Zjednoczenie Energetyczne

Okręgu Poznańskiego

Oddział w Zielonej Górze

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odpowiedz
udziałami

Zielona Góra, Biura Zarządu: Plac Lenina 6, tel. 227

przedsiębiorstwa uboczne:

Dział Ziemiopłodów, sztucznych nawozów i materiałów opałowych, Matejki 30, tel. 389

Dział Spożywczo-Handlowy, ul. Zeromskiego 9, tel. 238

Dział Owoców, Warzyw i Nasion, ul. Fabryczna 9, tel. 660

Warsztaty Mechaniczne, ul. Łużycka 4.

Młeczarnia elektryczna, ul. Podgórna 9.

Młyn motorowy, ul. Folszowa 20, tel. 362

Młyn motorowy Ploty, powiat Zielona Góra, tel. Czerwińsk 8.

Fabryka Maszyn Rolniczych - Odlewnia

dawniej BAHOWSKI

ZIELONA GÓRA

Produkuje: **młocarnie, kieraty oraz filtry
specjalne dla cukrownictwa,
przemysłu papierniczego
i włókienniczego**

Przyjmuje zamówienia na odlewy żeliwne i stalowe

Gatecki Teofil, Kościelna 1
 Kaczorowski Stanisław, Sobieskiego 19
 Kiryczyniak Ignacy, 3-go Maja 37
 Czernysiewicz Anna, Strzelecka 17
 Obłewska Balbina, Rynek Zbożowy 5
 Sroczyński Tadeusz, Bartosza Głowackiego 26
 Dudziak Maria, Podgórna 16
 Nowak Melania, Krośnińska 48
 Benisz Janina, Włocławska 25
 Stelcka Maria, Rynek Zbożowy 6
 Owsiadła Joanna, 3-go Maja 95
 Stawicki Józef, 3-go Maja 61
 Stefanowicz Maria, Pionierska 98
 Brychta Helena, Krawiecka 7
 Maniecka Jadwiga, Sienkiewicza 9 a
 Smarzyński Walenty, Pionierska 53
 Ludwiczak Antoni, Pionierska 64
 Pienias Janina, Szeroka 7
 Filipczak Waldemar, 3-go Maja 1
 Szołowski Józef, Łużycka 6
 Turek Aniela, Rynek 31
 Grabowski Eugeniusz, Pionierska 47
 Winowiesz Stanisław, Lipowa 16
 Myślicki Fabian, 3-go Maja 49
 Sawicka Elżbieta, Pionierska 79
 Krysińska Wanda, Rynek Zbożowy 1
 Szymański Franciszek, Rynek Drzewny 12
 Mischke Gertruda, Sobieskiego 2
 Kajtek Wojciech, Pionierska 14
 Gorecka Jadwiga, Pionierska 57
 Osterczy Kazimierz, Rynek 27
 Ostrowski Stanisław, Pionierska 31
 Nowak Józef, Średnia 1
 Szejman Eugenia, mleczarstwo, Pionierska 84
 Zajac Stanisław, Pionierska 7
 Zawacki J. i S-ka, Dąbrowskiego 34 a
 Soleccki M. Pionierska 41
 Majchrzak Paweł, Rynek Drzewny 5
 Melczarek Michał, Sobieskiego 12
 Marzec Bronisław, Świętojańska 12
 Woźniak Wincenty, Krakusa 31 b
 Bielawski Aleksy, Wandy 27
 Zygmanski Władysław, Srebrna Góra 5
 Adamczewski Zdzisław, Cukiernicza
 Romejko Józef, Podgórna 15 a
 Wabrzyński Antoni, Batorego 20
 Lisiewicz Andrzej, Matejki 21 a
 Kopczyński Eugeniusz, Krawiecka 3/4
 Zybura Edmund, Stary Rynek 27
 Adelfeld Marian, Zamkowa 18
 Kolo Przyjaciół Żołnierza, Wrocławska 11

W. K. KRYSZTAFKIEWICZ

Skład belaz, sprzęty kuchenne, materiały budowlane i techniczne.

Zielona Góra — Plac Lenina 8 — Tel. 440

Piekarnie

Piotrowski Leon, Pionierska 54
 Bartoszewski Władysław, Węzienna 7
 Szyrkarek Stanisław, Stalina 1

Antkowiak Władysław, 3-go Maja 94
 Wolicki Czesław, 3-go Maja 16
 Gromada Józef, Bol. Chrobrego 4 a
 Maciejewski Bolesław, Sulechowska 14
 Mizgalski Franciszek, Pl. Lenina 4
 Probst Jakób, Szeroka 40
 Buchwald Leon, Szeroka 49
 Nowicki Wincenty, Rynek Drzewny 20
 Dratwiński Leon S. Korzuchowska
 Sobczak Józef, Mariacka 4
 Sobkowiak Ludwik, 1-go Maja 10
 Maisner Józef, Matejki 11
 Krajewski Jan, Pionierska 47
 Ignaszak Czesław, Grottera 12
 Grabowski Franciszek, Batorego 118
 Kopielski Edward, Stary Rynek 14
 Łuczak Stanisław, Kraszewskiego 7 a
 Błaszkowski Lucjan, Szeroka 24
 Jankowski Antoni, Pionierska 51
 Marks Jan, Sobieskiego 12
 Jutkiewicz Jan, Wandy 6
 Kokociński Józef, Wrocławska 10
 Wojtczak Władysław, 3-go Maja 52/38
 Tyl Władysław, Sienkiewicza 15
 Szemankiewicz Wincenty, Łużycka 1

BRACIA WIEŁOCH

Hurtownia Kolonialna — Wytw. Wód Miner.

i Rozlewnia Piwa Grodzkiego

GRODZISK Wlkp., pl. św. Anny 10 - tel. 8

Oddz. Zielonagóra, ul. Kościelna 12 - tel. 249

Wykaz sklepów spożywczych na terenie powiatu zielonogórskiego:

Nijkowa Florentyna, wieś Kisielin Stary
 Fedor Maria, wieś Przetak 47
 Mróz Helena, wieś Czerwińsk, Rynek 42
 Czernito Edward, wieś Kuchiny 4
 Pawlak Stanisław, wieś Krempa 66
 Kostrzyca Konstanty, wieś Czerwińsk, Kolejowa 4
 Kępska Anna, wieś Przylepa 61
 Majewski Władysław, wieś Czerwińsk
 Cyplik Cecylia, Jendrychów
 Przybyła Michał, wieś Przylepa 70 a
 Mulewski Tomasz, wieś Zawada
 Kotowski Henryk, wieś Letnica
 Krauze Ewa, wieś Netkow
 Kowalska Kazimiera, wieś Przylepa 55 a
 Korbiś Kazimierz, wieś Lewaldau 56
 Szymański Czesław, wieś Przetak
 Cyplik Wanda, wieś Otyń, 3-go Maja
 Burdela Aleksander, wieś Dąbrowa 4
 Doata Walenty, wieś Stary Kisielin 41
 Majchrzak Jan, wieś Zawada
 Pierdek Józef, wieś Lewaldau 55
 Dzikowski Józef, wieś Przylepa 93
 Krauze Stanisław, wieś Nietkow
 Hojka Edmund, wieś Dziecin 113
 Sroka Jan, wieś Letnica
 Stachowski Ludwik, wieś Jabłońce
 Pieprzka Józef, wieś Dąbrowa 47

Majchrzak Stanisław, wieś Nizina 7
Sadowski Jarosław, wieś Drentków 34
Koszarski Stanisław, wieś Klinice
Napierała Stanisław, wieś Kuchiny
Napierała Jadwiga, wieś Słone 46

Piekarnie

Goryczko Sylwester, Czerwińsk, Bolesława
Chrobrego 6
Olejnik Jan, Nitków Polski 133
Swiniarek Roman, Czerwińsk Rynek 16
Wąbrzeniak, Łężyca
Wawrzynowski Leon, Czerwińsk, Bolesława
Chrobrego 10
Adamczyk Wincenty, Czerwińsk, Rynek 3

Gmina Płoty:

Franka Marian, Przylep 77 a
Społem, Płoty
Dzikowski Józef, Przylep
Kukawka Julian, Drzonów 12

Gmina Otyń:

Szczepaniak Marian, Otyń, Rynek 66
Piekarnia Spółdzielcza, Niedoradz
Wais Jan, Otyń, 3-go Maja 20

Gmina Radzula:

Szygła Antoni, Jendrychów 133
Kaczmarek Ignacy, Kisielin Stary
Szygła Jan, Jendrychów 71 a
Mielcarek Bohdan, Kisielin Nowy 80

Kwiatkowski Józef, Jendrychów 146
Bube Bernard, Gadzula 147
Jankowski Kazimierz, Dronków 43
Rejman Alfons, Kisielin Stary 16

Gmina Zawada:

Czubaj Jan, Zawada
Ratajczak Stanisław, Krempa 35
Buszko Alojzy, Chynów 30

Gmina Rybojady:

Ignysz Władysław, Rybojady 31
Czarny Nikodem, Rybojady, Kościelna 5
Kostyra Józef, Karszyn 88
Skrzypek Franciszek, Klinice 175

Gmina Kolsko:

Korcz Józef, Kolsko 97
Wojtkowiak Józef, Kolsko 45/46
Olszewski Paul, Kolsko 58
Godziewski Andrzej, Kolsko 74
Babich Michał, Jesiona 1

Gmina Świdnica:

Wenclewicz Jarosław, Świdnica
Słodziszka Franciszek, Świdnica
Kierzek, Wilkanowo 37
Nowak Alojzy, Jerzmanów 144
Józefowski Jan, Jerzmanów 3

Gmina Zabór:

Kryman Stanisław, Zabór 81
Lysiak Franciszek, Zabór 52

Państwowe Zakłady Wyrobów Drzewnych w Zielonej Górze

Centrala: Sienkiewicza 3 — Telefon 244

Produkują: Posadzki — Meble — Budulec

Gospoda Wiejska

Spółdzielnia z odp. udz.

ZIELONA GÓRA

ul. Żeromskiego 10a — Tel. 622

Konto banku „Społem” nr 60

Państwowy Browar w Zielonej Górze

Szosa Kozuchowska 55/59

Telefon 123

produkuje:

piwo jasne

piwo ciemne-słodowe

lemoniady

wody sodowe

Zaodrzańskie Zakłady
Budowy Mostów i Wagonów

rok zał. 1876

w Zielonej Górze

produkują:

Węglarki

Cysterny

Wagony specjalne

Mosty

Konstrukcje żelazne

Zbiorniki